

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος III'

Ἰνδρονή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι σφ. 12, ἐν γῆ ἀλλοδαπῇ σφ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου. ἑκάστ. βίβλος καὶ εἶνε ἑτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπί τῆς Λέσχ. Πανεπιστημίου 39.

Δεκεμβρίου 1884

Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία τῆς Κυρίας Henry Greville.

Μετάφρασις Π. Ι. Φέρμπου].

Συνέχεια ἴδε προηγούμε. φύλλον.

ΔΓ'.

Ὁ Ῥοβέρτος ἐφάνη ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας, ὃν ἄμα ἰδοῦσα ἡ Μαρκέλλα, ἠσθάνθη ὅλα τὰ δάκρυα, ὅσα εἶχε ποτε χύσει, κατακλύζοντα τὴν καρδίαν τῆς ὡς βροχὴ θερμῇ. Μέχρι τότε τὸ εὐφρόσυνον παρελθὸν αὐτῆς, ἡ προσφιλεστάτη μορφή τῆς μακαριτίδος Ἑρμίνης ζωσῆς ἢ νεκρᾶς, ἡ ἀνάμνησις τῶν ὥρων τῆς προγυμνάσεως, πάντα ταῦτα εἶχον μείνη ἐν τῷ ὄνειρῳ, ἐν τῷ νέφει· ἀλλ' εἶχον ἄρα γε ὑπάρξει ποτὲ ταῦτα; Καὶ δὲν ἦτο παίγνιον ὀνείρου τινός; Τί ἦτο τὸ ἀληθές; τὸ μικρὸν οἶκημα τῆς κυρᾶ Ζαλίνης, μεστὸν λινωστολῶν, ἠπλωμένων ἐπὶ τῶν σχοινίων, ἡ παρουσία τῆς Τριανταφυλλιάς, τὸ εἰς Φαλεμπέρον ταξείδιον, ἡ μᾶλλον τὸ κομψότατον μόρινον δωμάτιόν τῆς, αἱ μετὰ τοῦ Ῥοβέρτου μελέται καὶ αἱ φρικαλέαι ὥραι τῆς ἀγωνίας τῆς εὐεργετιδὸς τῆς; Δὲν ὑπῆρχε λοιπὸν ἐν τῇ ἀτυχῇ ταύτῃ μικρᾷ ζωῇ τῇ τοσοῦτον ἤδη τεταλαιπωρημένη, δὲν ὑπῆρχε τι ὅπερ ἦτο ὄνειρον;

Ἡ θεὰ τοῦ Ῥοβέρτου ἐπανήγαγε τὴν Μαρκέλλαν εἰς τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων γνώσιν. Τὰ πάντα λοιπὸν ἦσαν ἀληθῆ, τὰ πάντα συνέβησαν ἀληθῶς. — Ὁ Ῥοβέρτος εἶχε διατελεῖσθαι διδάσκαλός τῆς, φίλος τῆς, ὁ φίλος τῆς μακαριτίδος Ἑρμίνης... Δὲν ἀπώλοντο λοιπὸν τὰ πάντα! Ἐν τῷ νέφ βίβ, ὃν ἐμελλε νὰ ζήσει τοῦ λοιποῦ ἡ νεανίς παρὰ τῷ πατρὶ τῆς, θὰ ὑπῆρχε λοιπὸν νῆμα ἀγωγόν, συνδέον αὐτὴν πρὸς τὸ παρελθόν: Ταῦτα διανοουμένη ἠσθάνθη χαρὰν μεγάλην, τοσοῦτον ζωηρὰν ὅσον καὶ ὀδυνηρὰν, πληρωῦσαν τὴν ψυχὴν τῆς, καὶ αἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐπλημμύρησαν ὑπὸ δακρύων.

Ὁ Ῥοβέρτος ὑπεδέξατο τὸν τε πατέρα καὶ τὴν κόρην βίαιως καταστέλλων τὸ κατέχον αὐτὸν αἰσθημα φιλικῶν ἀνακοινώσεων. Ἐὰν ἦτο μόνος μετὰ τῆς Μαρκέλλας, θὰ ἐλάλει πρὸς αὐτὴν μετ' εὐκρινείας ἐπὶ ὥρας μακρὰς περὶ τῆς ἀποπτώσεως φίλης των, περὶ ὅσων ἐπαθεν ἢ μικρὰ, περὶ

ὅσων αὐτὸς εἶχε πρὸ μικροῦ πάθη... ἀλλ' ἡ παρουσία τοῦ Μονφόρτ καθίστα αὐτὸν ἄναυδον. Οὐδόλως δὲ θεωρῶν αὐτὸν ἐχθρικῶς διακείμενον, ἠσθάνετο ὅμως αὐτὸν ξένον, ἀδιάφορον, καὶ τοῦτο μόνον ἤρκει νὰ ἐξαφανίσῃ πᾶσαν αὐτοῦ ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ εἴπῃ τι ἐνάπιον αὐτοῦ περὶ τῶν μυχιατάτων πραγμάτων τῆς τεθλιμμένης καρδίας του.

— Καὶ τί θὰ τὴν κάμετε τὴν Τριανταφυλλιάν; ἠρώτησε τέλος, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ συνδιάλεξις κατέπιπτε τετάρτην ἤδη φορὰν μετὰ μάταιας προσπαθείας πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς.

— Ἐλπίζω ὅτι θὰ μείνη κοντά μας, εἶπεν ἡ Μαρκέλλα. Ἐ, δὲν εἶν' ἔτσι, πατέρα; Δὲν εἴμπορεῖ νὰ πάγῃ ἄλλου. Τί θὰ κάμω ἐγὼ μονάχη μου;

Ὁ Μονφόρτ ἐγρῦζεν εἰς ἐνδειξίν ὅτι συναινεῖ. Ἄλλ' ὅμως, ἀληθῶς εἶπεῖν, δὲν ἠγάπα πολὺ τὴν Τριανταφυλλιάν. Τὸ ὀλίγον ὅπερ εἶχεν ἴδῃ τοῦ εὐσταθοῦς καὶ εὐτόλμου χαρακτήρος τῆς, ἐνεποίει εἰς αὐτὸν σφοδρὰν ἀντιπάθειαν. Πλὴν δὲ τούτου ἦτο καὶ ζηλότυπος διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν φιλίαν τῆς Μαρκέλλας· ἀλλὰ τοῦτο ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ το εἴπῃ ἀναφανδόν.

— Κρίμα, εἶπεν ὁ Ῥοβέρτος στενάζων, — κρίμα γιὰ μᾶς, ὄχι γιὰ σᾶς... ἐγὼ ἐσκεπτόμην ἂν δὲν τὴν ἐχρειάζεσθε τὴν Τριανταφυλλιάν, νὰ τὴν ἐπαίρναμεν ἡμεῖς κοντά μας, νὰ διευθύνῃ τὸ σπίτι μας καὶ θὰ ἤμεθα πολὺ εὐτυχεῖς μαζί τῆς... Ἀλλὰ κρατήσετέ τὴν σῆς α με γιὰ σᾶς καὶ με γὰρ σᾶς», ἂν ἦτον ἄλλου, θὰ «ἐκαμνα τὰ ἀδύνατα δυνατά», νὰ τὴν πάρω...

Ὁ Σίμων Μονφόρτ ἤνοιξε τὸ στόμα ἵνα εἴπῃ πρὸς τὸν νεανίαν ὅτι δὲν ἦτο χρεῖα νὰ φανῇ τοσοῦτον ἀβρόφρων πρὸς αὐτὸν, καὶ ὅτι αἱ προσπάθειαι του ἵνα τὸν ἀποστερήσῃ τὴν παρουσίαν τῆς Τριανταφυλλιάς οὐδὲν τὸ ἐπίλογον θὰ εἶχον, τουναντίον μάλιστα. Ἄλλ' ἡ κόρη τοῦ τον εἶχε προλάβῃ καὶ ἡ φράσις ἦτο ἤδη διαλελυμένη, πρὶν δυνῆθ' ὁ Σίμων νὰ διατυπώσῃ τὸν στοχασμὸν τοῦ τοῦτον.

— Καὶ τὰ μαθήματά σου; εἶπεν ὁ Ῥοβέρτος.

Ἡ Μαρκέλλα ἐστέναξε, διότι τὰ μαθήματα ἄνευ τοῦ καθηγητοῦ ἐκινδύνευον νῦν νὰ γίνωσιν ἦττον ἐπαγωγὰ ἢ κατὰ τὸ παρελθόν· ἀλλ' ὅμως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπεκφύγῃ τις. Ὁ Σίμων ἠγέρθη.

— Τόσον γλήγορα; είπεν ὁ νεανίας. Δὲν θέλετε νὰ ἰδῆτε τὸν πατέρα μου;

— Καὶ ἡ μὲν Μαρκέλλα ἐπεθύμει σφόδρα, ἀλλ' ὁ Μονφόρτ φύσει ἄγριος, ἐτι δὲ μᾶλλον ἀπεσκληρυσμένος ἕνεκα τοῦ βίου ὃν εἶχε διαγάγη ἄνευ τινὸς αἰσθήματος ἀγάπης, κατελήθη ἅμα τῇ προτάσει τοῦ νεανίου ὑπὸ φρίκης τοσοῦτον σφοδρᾶς, ὥστε ἐξήγησε διὰ βραχείων καὶ σαφῶς τὴν ἀνάγκη τὸν νὰ ἀπέλθωσι παραχρῆμα καὶ ὁ Ροβέρτος δὲ παραχθὴς ἐκ τούτου, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ εἴπῃ: — Ἄς εἶνε, ἄλλην φοράν.

Ὁ Σίμων καὶ ἡ κόρη τοῦ ἐπανήλθον οἰκάδε. Ἡ προσωρινὴ δὲ αὐτῆ καταικία τῶν ἀπετελεῖτο ἐκ δύο μικρῶν δωματίων μετ' ἐπίπλων. Συνέτρινον δὲ μετὰ τῶν δύο φίλων γυναικῶν τῆς Μαρκέλλας. Τὴν ἡμέραν δ' ἐκείνην τὸ γεῦμα ἦτο σιωπηλόν, σχεδὸν σκυθρωπόν. Ἡ Μαρκέλλα μετὰ χαρᾶς ἤθελε νὰ διηγηθῆ εἰς τὴν Τριανταφυλλιαν τὰς ἐντυπώσεις τῆς, ἀλλ' ἠσθάνετο συγκεχυμένως πως ὅτι ὁ πατὴρ τῆς οὐδόλως ἐδείκνυε προθυμίαν τινὰ καὶ περιεργίαν. Ἐὰν δὲ ἤθελεν ἀποταλμῆσαι, καὶ αὐτὴ ἤθελεν ὁμολογήσει ὅτι ἡ ἀνάμνησις τῶν συμβάντων τῆς ἡμέρας ἐκείνης θὰ δυσηρέσται, ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον, τὸν πατέρα τῆς.

Κατεκλίθη ἐν τῇ μεγάλῃ κλίνῃ τοῦ δωματίου ἐνθα οὐδὲν ἦτο καθαρὸν οὐδὲ εὐάρεστον εἰς τὴν ὄψιν, διανοουμένη ὅτι ἀναμφιβόλως ἡ ἀνάμνησις τοῦ κομφὺ μορρίνου κοιτώνος τῆς καθίστα τὸ δωματίον ἐκεῖνο ἀηδὲς καὶ ὄχληρόν. Ὁ δὲ πατὴρ τῆς ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ ἀνεδίρα τὰ χαρτῖα διατρέγων αὐτὰ βραδέως. Τὴν εἶχεν ἀσπασθῆ ὅτε τὴν ἐκαλονόμισσε, καὶ ὅμως ἠσθάνετο ἑαυτὴν μᾶλλον περίλυπον, σχεδὸν μᾶλλον ἀπέλπιν ἢ τὴν ἐσπέραν καθ' ἣν ἠγόρασεν ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ τὸ εἰς Φαλεμπενον εἰσιτήριον.

Τί λοιπὸν ἦτο ἡ ἀλλόκοτος αὐτῆ λυπη; Διατί ἡ καρδιά τῆς ἡ ἀκόρεστος, ἡ ἀείποτε ἀγαριστός, ἡ ἀείποτε δύσκολος, ἐπέβαλλεν εἰς αὐτὴν πόθους καὶ θλίψεις; Καὶ ὅποιους τινὰς πόθους; Δὲν ὄφειλε τούναντίον νὰ φαίνεται περιχαρῆς καὶ εὐγνωμονοῦσα πρὸς τὴν θεῖαν Πρόνοιαν, ἥτις ἀπέδωκεν αὐτῇ τὸν πατέρα τῆς, ἀκοίτως τὴν ὥραν καθ' ἣν εἶχε χρεῖαν εἶπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε προστασίας καὶ στηρίγματος; Ἡ Μαρκέλλα μυστικῶς ἐπέπληξεν ἑαυτὴν, κατηγόρησεν ἑαυτὴν ἐπὶ κακίστοις αἰσθήμασι καὶ τέλος ἐκλαυσε χέουσα δάκρυα θερμά, βλέπουσα ἑαυτὴν τοσοῦτον κακὴν, καὶ αἰσθανομένη, ἑαυτὴν ἀνίκανον νὰ σκεφθῆ ἄλλως πως. Ἀπεκοιμήθη δὲ ἐπὶ τοῦ δακρυβρέκτου προσκεφαλαίου τῆς, ἐν ᾧ ὁ πατὴρ τῆς ἐξηκολούθει φυλλολογῶν τὰ παλαιὰ ἔγγραφα.

— Καὶ τί νὰ το κάνω τὸ κορίτσι; ἤρώτα ἑαυτὸν ὁ Σίμων καθ' ἣν ὥραν ἡ κόρη τοῦ ἐξηπλω-

μένη ἐν τῇ κλίνῃ τῆς κατετρώχετο, ὡς εἶδομεν, ὑπὸ τῆς ἐναγωνίου ἀϋπνίας. Ἐγὼ δὲν εἰμπορῶ νὰ γίνω κυβερνᾶντα καὶ νὰ το κρατήσω μαζί μου, ἀφ' οὗ μάλιστα, ἂν ἤμουν ἀρκετὰ πλούσιος γιὰ νὰ ζήσω μόνος μου μετὰ τὴν ἐργασίαν μου, τῶρα εἶμαι παρὰ πολὺ πτωχὸς γιὰ νὰ ζήσω με δύο ψυχὰς χωρὶς καμμιά δουλειά...

Ἡ Τριανταφυλλία εἶχε προτείνῃ εἰς τὸν Μονφόρτ νὰ τοὺς ὑπηρετῆ ἀμισθί, καὶ τοῦτο δι' ἀγάπην τῆς ψυχοκῶρης τῆς μακαρίτιδος Ἑρμίνης, νομίζουσα ὅτι οὕτω φερομένη ἐξηκολούθει τὸ θεῆρεστον ἔργον τῆς κυρίας τῆς. Ἀλλ' ὁ Σίμων δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ τὴν ἐλαχίστην κἂν ἀκόρασιν εἰς τὴν πρότασιν ταύτην. Ἡ φιλύποτος ψυχὴ τοῦ ἀπεποιεῖτο τὰς ἀμισθους ὑπηρεσίας, διατεινομένη οὐχὶ ἄνευ λόγου, ὅτι ὁ δεχόμενος ὅτι δὴποτε δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ, οὐδὲν ἄλλο ποιεῖ ἢ ἐπιβάλλει εἰς ἑαυτὸν ὑποχρέωσιν καὶ δουλείαν. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο, ἀληθεῶς ἐν ἄλλοις χρόνοις, κατέθλιβε σφόδρα τὴν καρδίαν τῆς Μαρκέλλας. Ἐν τούτοις διὰ τῶν συνεχῶν αὐτῆς συνδιαλέξεων μετὰ τῆς Τριανταφυλλίας, κατὰ τὰς ὥρας καθ' ἃς ὁ Σίμων ἦτο ἐξω τῆς οἰκίας ἕνεκα τῆς ἐργασίας του, κατώρθωσε νὰ πείσῃ τὴν πιστὴν θεράπαιναν νὰ ὑποσχεθῆ ὅτι ἀποδέχεται τὸν μισθὸν ὃν ὁ Σίμων ἐπέμενε προσφέρων εἰς αὐτὴν. Ἐμαλλε λοιπὸν νὰ ἔλθῃ μετ' αὐτῶν εὐθὺς ὡς ἤθελεν εὐρεθῆ κατὰλληλον οἰκημα.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶχον καλῶς μέχρι τοῦ σημείου τούτου· ἀλλὰ τὰ λοιπὰ ἔμενον ἐτι προβληματικὰ καὶ ἀβέβαια. Ἐσκέπτετο δὴλα δὴ καὶ κατενόει πόσον ἐλλιπὴς θὰ ἦτο ἡ ἀγωγή τῆς κόρης του... Πού νὰ ἀποπερατώσῃ τὰς σπουδὰς τῆς; Ἀναμφιβόλως φοιτῶσα εἰς παρθεναγωγεῖον. Ἀναπαύσας τὴν ψυχὴν του καὶ ὡς πρὸς τοῦτο, ὁ Σίμων προέβη εἰς τὴν εὐρεσιν καταλλήλου οἰκῆματος.

Ἐυρε δὲ ἐν τῷ ἐκτῷ ὀρόφῳ οἰκίας τινὸς δύο δωματία· βλέποντα πρὸς τὴν αὐλήν, μετὰ ἐστιατορίου καὶ μαγειρείου. Τὸ οἰκημα τοῦτο ἐκοσμήθη ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ δι' ἐπίπλων ληρθέντων ἐπ' ἐνοικίῳ· διότι ὁ Σίμων ἕνεκα τῶν διαρκῶν αὐτοῦ ἀποδημιῶν ἀπεστρέφετο πᾶν τὸ ὀριστικόν καὶ ἀμετάβολόν, καὶ ἡ Τριανταφυλλία ἔχουσα τὰ ἀπολύτως χρεῖωδῆ μαγειρικὰ σκευῆ, ἐγκαθιδρύθη ἐν τῷ πενιχροτάτῳ καὶ μικρῷ μαγειρείῳ, ὅπερ εἶχε πλάτος μίαν ὀργυιᾶς καὶ ἦτο ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ σκοτεινόν, καίτοι ἦτο ἐγγύτατα τῆς στέγης.

Ἦτο δὲ ἡ Τριανταφυλλία γυνὴ οἰκονόμος, ὥστε ἡ μικρὰ οἰκογένεια οὐδὲν ἐδάπανα πέρα τῶν καθ' ἡμέραν ἀναγκασιῶν. Ἐξέλιπον πλέον τὰ νόστιμα ἐκεῖνα ἐδέσματα, ἐξέλιπον τὰ γεύματα τὰ ἀπλὰ μὲν ἀλλ' ἐν πάσῃ τῇ τελειότητι παρασκευασμένα. Καὶ καὶ μὲν εἰς ἀποζήμιωσιν ἐγίνωσκον ἡ Τριανταφυλλία νὰ δίδῃ ὄψιν πολυτελοῦς ἐδέσματος εἰς τὸ πινακίον τὸ περιέχον καὶ ἐν μόνον ὄν, ἀλλ'

οὐχ ἦτον ἤρχισεν ἤδη νὰ θεωρῆ προσβαλλομένη τὴν φιλαυτίαν τῆς ὡς ἐπιστήμονος μαγειρίσσης. Τὰ παράπονά τῆς δὲ ταῦτα διηγεῖτο εἰς τὴν Μαρκέλλαν, ἥτις τὰ ἤκουε τεταπεινωμένη, ἀλλ' ἐφυλάσσετο νὰ εἴπῃ τι περὶ τῆς ἐπιθυμίας ἣν εἶχεν ἐκφράστῃ ὁ Ροβέρτος τοῦ νὰ παραλάβῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν τὴν μαγειρίσσαν, φοβουμένη μήπως ὑποβάλῃ τὴν ἀφελῆ φίλην τῆς εἰς ἐνδόμυχον πάλην, καθ' ἣς οὔτε ὁ νοῦς τῆς οὔτε τὸ συμφέρον τῆς θὰ ἦσαν ἰκανὰ νὰ τὴν βοηθήσωσι πολὺ.

Καὶ ἀληθεῶς, τὰ πάντα ἔβαινον καλῶς ἢ μᾶλλον περίπου καλῶς ἐπὶ ἐν δεκαπενθήμερον. Ἡ Τριανταφυλλία ἦτο ὀπλισμένη διὰ πλείστης ὄσης ὑπομονῆς, ἀπέναντι τοῦ Μονφόρτ, ὃν ἐσωτερικῶς ἀπεκάλει ἄρκτον, ἀρκοῦδα. Ὁ στρυφνὸς χαρακτὴρ τοῦ ἀνδρός τούτου ὠλισθαίνει ἄνευ τινὸς ἀποτελέσματος ἐπὶ τῆς λείας ἐπιφανείας τῆς ἀδιαφορίας τῆς, ὡς ἡ βροχὴ ὀλισθαίνει ἐπὶ τῶν ὑάλων τῶν παραθύρων. Ἡ ἀγαθὴ γυνὴ εἶχεν ἀποφασίσῃ νὰ μὴ προσέχῃ εἰς αὐτὸν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον. Ἀλλ' ὅτε ὅμως ἡ εὐζωία τῆς Μαρκέλλας περιεπλάκη, κατέπεσεν ὅλη αὐτὴ ἡ φιλοσοφία τῆς ὡς διὰ μαγείας.

Ἐσπέραν τινὰ ἡ Μαρκέλλα μετὰ τὸ φαγητόν ἦλθε πλησίον τοῦ πατρός τῆς συνεσταλμένη ἅμα καὶ αἰμύλη, ὡς παιδίον ὅπερ γινώσκει μὲν ὅτι ἀγαπᾶται ἀλλ' οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ἐν τῇ οἰκίᾳ. Τὸν τρόπον δὲ τοῦτον τοῦ φέρεσθαι, εἶχε μᾶθη παρὰ τῇ κυρίᾳ Φαβρού, καθ' ἣν ἐτι χρόνον δὲν ἀπέκρουε μὲν τὰς θωπειάς καὶ τὰς περιποιήσεις ἀλλὰ καὶ ἡ ἡλικία τῆς ἦτο τοιαύτη ὥστε ἐγίνωσκεν ὅτι οὐδὲν δικαίωμα εἶχε νὰ ἀπαιτῆ θωπειάς. Παρὰ τῇ κυρίᾳ Ἑρμίνῃ καίτοι ἦτο ἑκατοντάκις εὐδαιμονεστέρα, οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ φαντάσθῃ ἄλλο τι παρὰ τὴν πραγματικότητα: ὅτι δὴλα δὴ ἠναγκάζετο νὰ τὴν λησμονήσῃ, ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀφίξεώς τῆς εἰς τὸν οὐδὸν τῆς φιλοξένου ἐκείνης οἰκίας τὴν ἐπανεφέρε τάχιστα εἰς τὸ αἰσθημα τῆς ἀληθοῦς αὐτῆς καταστάσεως.

— Πατέρα, εἶπεν ἡ Μαρκέλλα ἐπιβάλλουσα τὰς χεῖράς τῆς ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Σίμωνος, ἔλεγα νὰ πάω αὐρίον, ἂν εἶνε μὲ τὴν ἄδειάν σας, νὰ ἰδῶ τοὺς φίλους μου Βρεῶ.

Ὁ Μονφόρτ ἐστράφη ἀποτόμως ὡς δηγεῖς αἴφνης.

— Τοὺς φίλους σου Βρεῶ; ἐπανελάβε, καὶ τί νὰ κάνῃς;

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς τοῦ ἦτο τραχὺς, ξηρὸς, τὸ βλέμμα αὐστηρόν. Ἡ Μαρκέλλα λοιπὸν κατένευσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐστήριξε τὸν πώγωνά ἐπὶ τῶν ἐσταυρωμένων χειρῶν τῆς, ἐλαφρῶς ἐστηριγμένων ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ πατρός τῆς.

— Τοὺς ἐπεθύμησα. Ἐχω πολὺν καιρὸν νὰ ἰδῶ τὸν Γούλιον καὶ αὐρίον εἰνε Κυριακῇ. Ἐπιτα ἤθελα νὰ ῥωτήσω τὸν Ροβέρτον καὶ τι διὰ

τὰ μαθήματά μου. Ἐδιάβασα ἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τι τὸ ὅποιον δὲν ἐννοῶ.

— Λοιπὸν μελετᾶς μόνη σου; εἶπεν ὁ Σίμων ὀλίγον τι ἐκπεπληγμένος.

— Πρέπει, πατέρα... Ἀκόμα δὲν εἰξεύρω ὅσα πρέπει νὰ εἰξεύρω... καὶ ὅταν θὰ ἔλθῃ καιρὸς νὰ δώσω ἐξετάσεις...

— Ἐξετάσεις; εἶπεν ἀποτόμως ὁ Μονφόρτ, καὶ τί χρειάζονται ἐξετάσεις;

— Χρειάζονται διὰ νὰ ἔχω ἀργότερα ἕνα πόρον ζωῆς, ὅταν μεγαλώσω...

Ὁ Μονφόρτ διενόετο καὶ τὰ διανοήματά του δὲν ἦσαν εὐάρεστα. Ἡ Μαρκέλλα ἔλεγε περὶ ἐξετάσεων, ὥστε προφανῶς εἶχε προδιαγράψῃ τὸν βίον τῆς ἢ μᾶλλον ἄλλοι τον εἶχον προδιαγράψῃ, οὐδόλως φροντίζοντες περὶ αὐτοῦ, ὡς ἐὰν μὴ ἐμελλε νὰ ἐπανεῖλθῃ ποτέ. Καὶ καὶ μὲν τὸ τοιοῦτον ἦτο λογικόν, ὑποθεθέντος ὅτι οὐδεμία πιθανότης ὑπῆρχεν ὅτι ἡμέραν τινὰ ἐμελλε νὰ ἐπανεῖλθῃ. Ἀλλὰ νῦν, ἀφ' οὗ ἦλθε, προσέκρουεν ἀνὰ πᾶν βῆμα εἰς σχέδια ἀποφασισθέντα ἄνευ τῆς συμπτῆσεως αὐτοῦ, εἰς διάταξιν πραγμάτων ἐν αἷς αὐτὸς οὐδεμίαν εἶχε θέσιν. Καὶ δὲν ἦτο μὲν ἀπρεπὲς τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' ὅμως ἦτο εἰς αὐτὸν δυσάρεστον. Ἐλαβε λοιπὸν παρευθὺς ἀπόφασιν τινα, ἣν ἀπὸ τινος ἐμελέτα.

— Δὲν θὰ δώσης ἐξετάσεις, εἶπε μετ' εὐσταθείας, δὲν ἔχεις ἀνάγκη νὰ εὔρης πόρον ζωῆς. Ἐγὼ εἶμαι πατέρας σου, σὲ ἔχω κοντὰ μου, — ἂν γίνῃ ἀνάγκη, σὲ βαζῶ εἰς σχολεῖον ἐσωτερικὴν νὰ τελειοποιηθῆς ἀκόμη, ἀλλὰ μόνο γιὰ ἐν ἔτος. Θὰ ζήσης μαζί μου, δὲν ἔχεις πλέον ἀνάγκη νὰ ἀνησυχῆς διὰ τὸ μέλλον σου.

Ἡ Μαρκέλλα ἠκούστο. Ἀπέσυρεν ἠρέμα τὰς χεῖράς τῆς ἀπὸ τοῦ ὤμου, διότι ἡ λέξις ἐσωτερικῆ ἐπάγωσε τὰ μέλη τῆς.

— Πολὺ καλά, εἶπε, πατέρα, ἀλλὰ ἤθελα ὅμως νὰ ἰδῶ τοὺς κυρίους Βρεῶ, ἂν εἶνε μὲ τὴν ἄδειάν σας.

— Ἀργότερα, εἶπε μετ' ὀργῆς ὁ Σίμων. Τώρα ἔχω δουλειὰ καὶ μὲ χασομερᾶς. Ἄσε με ἤσυχο.

— Καληνύκτα, πατέρα μου, εἶπε μετὰ γλυκύτητος ἡ κόρη, φέρουσα τὸ μέτωπόν τῆς εἰς τὰ χεῖλη τοῦ πατρός τῆς τὴν ἠσπᾶσθη ἐκεῖνος καὶ αὐτὴ ἀπῆλθε σιωπηλὴ εἰς τὸ δωματίον τῆς.

Ὁ Σίμων ἐστῆναζε στεναγμὸν ἀνακουφίσεως ἅμα καὶ ἀγανακτήσεως, καὶ ἐπέδθη ἔπειτα εἰς τὴν ἐρευναν καὶ ἀναδίφησιν τῶν βιβλίων του. Ἀπὸ οὐκῶ ἡμερῶν εἶχεν ἐργασίαν ἐν τινὶ ἐργαστηρίῳ, καὶ τούτου ἕνεκα ἡ μὲν ὕλική αὐτοῦ κατὰστάσις εὐρίσκειτο βεβελτιωμένη, ἀλλὰ τὸ πλείστον τῆς ἡμέρας δὲν ἀνῆκε πλέον εἰς αὐτόν.

Ἐὰν ὁ Μονφόρτ ἐγίνωσκε κάλλιον τὰ προηγουμένα τῆς Τριανταφυλλίας, ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ψυχὴν του πληρουμένην φρίκης, ἀκούων τὸν

φοβερόν θόρυβον ὃν ἐποίουν τὰ μαγειρικὰ σκεύη τριβόμενα ἐν τῷ μαγειρείῳ. Ἡ Τριανταφυλλιά ἦτο συνήθως ἐπιφυλακτικὴ κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων τῆς, ἀλλὰ πᾶς τις γινώσκει πῶς ἡ μάγειρσσα δύναται νὰ ἐξατμίσῃ τὴν στενοχωρίαν τῆς ψυχῆς τῆς διὰ τῆς προστριβῆς τοῦ μεταλλοῦ ἐπὶ τῆς πέτρας. Τὴν ἐσπέραν δὲ ταύτην τὰ μαγειρικὰ σκεύη ἐθόρυβον φοβερά καὶ ὁ θόρυβος αὐτῶν ἦτο ὡς θόρυβος βροντῆς. Ἄλλ' ὁ Σίμων οὐδεμίαν ἔδωκε προσοχήν, διότι ἔπαυσε πλέον νὰ εἶνε ἐνήμερος τῶν πατρῶν του ἐθίμων.

Αἴφνης ἡ θύρα τοῦ δωματίου ἐν ᾗ ὁ Σίμων εἰργάζετο, ἀνοίγει καὶ παρευθὺς κλείεται. Ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμούς, βλέπει τὴν Τριανταφυλλίαν ἰσταμένην ἄνωθεν του ὡς γίγαντα, ἐστηριγμένην ἐπὶ τῆς παραστάδος τῆς θύρας καὶ παρατηροῦσαν αὐτὸν μετὰ βλέμματος αὐστηροῦ.

— Τί θέλεις; ἠρώτησεν αὐτὴν κρατῶν τὴν γραφίδα τοῦ μετέωρον.

— Τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου διὰ τὸ αὐρινὸν φαγητόν.

Ὁ Μονφόρτ ἀπεστρέφεται τὸ νὰ παραγγέλλῃ τὸ φαγητόν του. Ὁ συνηθισμένος νὰ τρώγῃ ἐν ἐστιατορίῳ πᾶν ὃ τι παραθέσωσιν ἐνώπιόν του, αὐτὸς νομίζει φοβερόν μαρτύριον τὸ νὰ ἐνθυμῆται τὰ τε ὀνόματα τῶν φαγητῶν καὶ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τῶν.

— Δὲν εἶμαι μάγειρσσα, εἶπεν ὀργίλως. Δὲν εἶνε δουλειὰ ἴδική μου, εἶνε ἴδική σου. Θὰ μου κάμῃς τὴν χάριν νὰ μὴ με ζαλιζῆς ἄλλη φορὰ. Κάμε ὅ τι θέλῃς.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐπανελάβε τὴν ἐργασίαν του ἐλπίζων ὅτι ἀπηλλάγη πλέον διὰ παντός τῆς ἀγχαρείας ταύτης.

— Πᾶει καλά, κύριε, εἶπεν ἡ Τριανταφυλλιά μετὰ τῆς συνήθους αὐτῆ ἡρεμίας. Τώρα λοιπόν, κύριε, τί θὰ ἀποφασίσετε αὐρινὸν; Θὰ πάγῃ ἡ κυρία Μαρκέλλα ἔς τοὺς κυρίους Βρεῶ.

Ἦδῃ ὁ Σίμων ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ τραπέζιου τὴν γραφίδα καὶ ἐστράφη ὅλος πρὸς τὴν Τριανταφυλλίαν.

— Κάμε μου τὴν χάριν νὰ κυττάξῃς τὴ δουλειὰ σου. Ἄν θέλω νὰ σου παραγγείλω τίποτα, θὰ το κάμω ὅταν ἔχω. Αὐρινὸν ἡ κόρη μου θὰ μείνῃ ἐδῶ νὰ μου κάμῃ συντροφιά.

— Πᾶει καλά, κύριε, εἶπεν ἡ Τριανταφυλλιά ἀπαθῶς, εἶσθε νοικοκύρης, δὲ θέλει καὶ φῶτημα. Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ θαρρῆτε τάχα πῶς αὐτὸ πού κάνετε εἶνε γιὰ τὸ καλὸ τῆς κυρίας Μαρκέλλας. Ἐδῶ στενοχωριέται μέσα ἔς αὐτοδὴ τὸ παληόσπιτο...

Ὁ Μονφόρτ ἀπέβλεψε πρὸς αὐτὴν φοβερός.

— Ὅτι πῶς εἶνε παληόσπιτο τὸ εἶπατε καὶ τοῦ λόγου σας ὅταν το ἐπίασατε, καὶ ἡ Μαρκέλλα ἦταν συνηθισμένη νὰ ζῇ ἔς τὰ ἀνοικτά. Πού

ὁ ἀέρας τοῦ πρώτου μας σπιτιοῦ! Θαρρῶ πῶς θὰ ἀρρωστήσῃ ἡ κυρία Μαρκέλλα ἂν τυχόν καὶ δὲν διασκεδάξῃ καὶ ἰλιγακί «νὰ δίνῃ ὁ νοῦς τῆς.»

— Νὰ τὴν παίρῃς καὶ νὰ πηγαίνετε ἔς τὸ Βοτανικὸ κήπο, ἔγρυζεν ὀργίλως ὁ Σίμων κύπτων πάλιν ἐπὶ τοῦ καταστίχου του.

— Δὲν ἔχει ἀνάγκη τὸ Βοτανικὸ κήπο ἡ κυρία Μαρκέλλα, ἐξηκολούθησεν ἀτάραχος ἡ Τριανταφυλλιά. Τὸ κορίτσι ἔχασε τὴν πῶ καλὴ φιλενάδα τῆς, εἶνε καταλυπημένη, καὶ δὲ σὰς το λέει. Θέλει νὰ μιλήσῃ γιὰ τὴ μακαρίτισσα τὴν κυρία Ἐρμίνην μ' ἐκείνους πού τὴν ἐγνώρισαν καὶ ἔπειτα ὁ Ῥοβέρτος ἦταν ὁ δάσκαλός τῆς, καὶ τί καλὸς δάσκαλος! λεπτὸ δὲν τῆς ἐπῆρε τὸ λοιπὸν ἀφ' οὗ δὲν του ἔδωκε κανεὶς λεπτά, ποῖπει νὰ του χρωστᾷ τὸ ἐλάχιστο κἄποια χάρι. Ἀγκαλλὰ καὶ δὲν ἔχετε ἀνάγκη νὰ σὰς τα εἰπῶ ἐγὼ αὐτὰ τὰ πράγματα, σεῖς τὰ ζέρετε καλλίτερα μου. Εἰστέ ἄνθρωπος σπουδαγμένος καὶ ἐγὼ εἶμαι μιὰ ὑπερέτρια πού δὲν κόβει τὸ ζερό μου ἀπὸ τὸ ἓνα ἔς τὰ δύο.

Καὶ σιγήσασα ἐστάθη σιωπηλὴ, ἔχουσα ἀπλανὲς τὸ βλέμμα, κατὰ τὸ συνηθές. Τὴν στιγμὴν βεβαίως ἐκείνην ἔβλεπε τὴν οἰκίαν τοῦ Βρεῶ, τὸν Ῥοβέρτον περίλυπον καὶ καταπεπονημένον ἀντικρὺ τοῦ ἀσθενοῦς πατρός του. Ὁ Σίμων περιστρέψας τὸ καθισμὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐνός τῶν ὀπισθίων ποδῶν παρετήρησεν αὐτὴν ἀγρίως.

— Καὶ τί τάχα ἐνόμισες ὅτι ἐγὼ θὰ βάλω ἔς τὸ κεφάλι μου ἄλλο νοικοκύρη ἐδῶ μέσα; Πηγαίνε ἔς τὸ μαγειρείόν σου καὶ «νὰ μὴν τὸ κουνίσῃς» ἀπὸ κεῖ.

— Πᾶει καλά, κύριε, ἀπεκρίθη ἡ ἀτάραχος Τριανταφυλλιά. Ἐέρω πολὺ καλὰ τὰ χρέη μου, κύριε, μὰ ἂν ἴσως καὶ θαρρῆτε πῶς εἶσθε καλὸς πατέρας, ἔχετε μεγάλο λάθος, καὶ νὰ με συμπαθᾶτε.

Καὶ «ἐγένεν ἀστραπή» μετ' ἀπιστεύτου ταχύτητος ἀναλόγως τοῦ ὕψους καὶ τοῦ πάχους τῆς, καὶ ὅτε ὁ Σίμων παραχρῆμα ἠγέρθη καὶ ἠθέλησε νὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα νὰ τὴ ἀποκριθῇ, οὐδὲν ἄλλο εἶδεν ἐνώπιόν του ἢ τὴν θύραν.

Εἶπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε ἐξωργισμένος, ἐνδομύχως πεπεισμένος ὅτι δὲν ἠδύνατο δι' ἐπιχειρημάτων νὰ ἀντικρούσῃ τὴν γηραιάν θεράπαιναν, ἐκάθισε πάλιν καὶ ἐπανελάβε τὴν ἐργασίαν του. Ἄλλὰ τὰ ψηφία τῶν ἀριθμῶν δὲν ἤθελον νὰ παραταχθῶσιν εἰς γραμμὴν, ἐκηλίδωνε τὸ κατάστιχον διὰ τῆς κατὰ κόρον ἐμβεβαπτισμένης γραφίδος του, καὶ τὸ ζεστήριον ἐποίει ἐπὶ τῶν καθαρῶν σελίδων τὸ ἔργον του, τὸ τέλειον μὲν καὶ ὀχληρόν οὐχ ἦττον δὲ προσβλητικόν. Μετὰ ἡμισίαν ὥραν ἐπειδὴ αἱ μὲν κηλίδες ἐπολλαπλασιάζοντο, οἱ δὲ ἀριθμοὶ ἐπέμενον μὴ κατατασσόμενοι ἐν τῷ οἰκίῳ αὐτῶν τόπῳ, ὁ Σίμων ἐκλείσε τὸ κατάστιχον, ἔλαβε τὸν πῖλόν του, καὶ σβέσας τὴν λυχνίαν κατέβη εἰς τὴν ὁδὸν σκανδαλίσας

εἰς ἄκρον τὴν θυρωρῶν, διότι ἦτο ἤδη ἐνδεκάτη περίπου.

Ἐχεὶ κάλλιστα τὸ νὰ ἐπανεῖλθῃ τις ἐξ Ἀμερικῆς, τὴν καρδίαν ἔχων μεστήν ὀργῆς καὶ ἐκδικήσεως, νὰ πέσῃ ὡς ἐκ θαύματος εἰς τὴν καπηλείαν τῆς Ἀβρῆς ἀναζητῶν τὰ δυσσεύρετα, νὰ ἀνεύρῃ τὴν κόρην του καὶ νὰ τὴν ἐπανεύρῃ οὐχὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἐνδείξῃ καὶ ἐρημίᾳ, ἀλλὰ ἐν ἐξαιρετῶ καταστάσει ὕλικῶς τε καὶ ἠθικῶς, νὰ ἰδῇ ἐκυτὸν πατέρα, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐπίστευσεν ὅτι οὐδένα πλέον εἶχεν ἐπὶ γῆς ἐνθυμούμενον αὐτὸν μετὰ στοργῆς, πάντα ταῦτα ἔχουσι κάλλιστα· ἀλλ' ὅμως τσαῦτα ἀγαθὰ δὲν ἀπαιτοῦσιν εἰς ἀντάλλαγμα τὴν πλήρωσιν τινῶν καθηκόντων;

Ἄχ! τὰ καθήκοντα καὶ τὰ δικαιώματα! Πόσον τὰ δύο ταῦτα πράγματα εἶνε ἀσυμβίβαστα. Ἀμφοτέρω τείνουσι νὰ συναφθῶσι στενότατα τὰ μὲν καθήκοντα ἐντεῦθεν, τὰ δὲ δικαιώματα ἐκείθεν· τὰ καθήκοντα μὲν πρὸς τὸ μέρος τῶν ἄλλων, τὰ δικαιώματα δὲ πρὸς τὸ μέρος ἡμῶν! Ἀσμένως ἀναγκωρίζομεν τὰ πρὸς ἡμᾶς καθήκοντα τοῦ πλησίον, ἀλλ' οὗτος ὀφείλει νὰ ἀποδέχεται τὰ δικαιώματα ἡμῶν, — δικαιώματα ἱερά, προτιμώμενα οἴου δῆποτε ἄλλου πράγματος, — ἀφ' οὗ εἶνε ἡμέτερα.

Ἀναμφιβόλως παρὰ τὴν ἀξιοσεβαστὸν ταύτην συλλογὴν τῶν δικαιωμάτων, παραδεχόμεθα ὅτι ἀναγκασίον εἶνε νὰ ὑπάρχωσι καὶ τινὰ καθήκοντα, ὅσα φέρ' εἰπεῖν, ἐκαστος τηρεῖ ἵνα μὴ διαφέρῃ τῶν ἄλλων, καθήκοντα οὐσιωδῶς κοσμικὰ καὶ κοινωνικὰ. Ὄθεν ὁ Μονφόρτ εἶχε διανοηθῆ ἀπαξ διὰ παντός ὅτι ἡ κόρη του ἐγκαταλειφθεῖσα τυχαίως ὑπ' αὐτοῦ, οὐδεμίαν ἔχοντος διὰ τοῦτο εὐθύνην, οὐδὲν ὄφειλε πλέον νὰ ὀφείλῃ εἰς ἄλλον ἢ εἰς αὐτόν. Ἐμελλε νὰ δαπανήσῃ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Μαρκέλλας ὅτι ἦτο δέον, καὶ ἔτι πλέον τοῦ δέοντος, ἐργαζόμενος πρὸς ἀπόκτησιν χρημάτων, ἀκριβῶς τότε ὅτε εἶχεν ἤδη διανοηθῆ ὅτε ἠδύνατο τοῦ λοιποῦ νὰ ἀναπαυθῆ καὶ αὐτός.

Ἄλλ' ὅμως εἰς ἀντάλλαγμα τῆς δαπάνης καὶ τῶν μόχθων του, ἡ ἐκπαίδευσίς τῆς κόρης του, ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνου ὄφειλε νὰ ἐξαρτᾶται, αὐτοῦ μόνου κρίνοντος καὶ κανονίζοντος τὰ πάντα.

Τούτου ἀπαξ θεέντος, ὁ Σίμων ἐκρινεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἱκαναὶ ἦσαν αἱ γνώσεις τῆς Μαρκέλλας, καὶ δὲν ἦτο χρεῖα νὰ μάθῃ πλείονα. Καὶ ἀληθῶς ἐγίνωσκε πολλὰ πράγματα ἀνώτερα τῆς ἡλικίας τῆς, ὑπὸ τὴν ἐπιμελῆ καὶ εὐφροσῆτην ἐπιτήρησιν τοῦ Ῥοβέρτου.

— Ἡ μητέρα τῆς δὲν εἶξερε τόσα, διανοήθη ὁ Σίμων, καὶ ὅμως ἦτον πολὺ καλὴ γυναῖκα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἦσαν τὰ συμπεράσματα τῶν διανοημάτων του ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς κόρης του. Ἄλλ' ἐν τούτοις εἶχε τινὰ ἀόριστον συνείδησιν ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συζήσῃ μετ' αὐτοῦ μόνη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν νεανι-

κῶν ἐτῶν, ἀτινά τὴν ἀπεχωρίζον ἀπὸ τῆς ὥρας καθ' ἣν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν τῆς πατρικῆς οἰκίας καὶ μάλιστα νὰ λάβῃ ποιᾶν τινὰ ἀνεξαρτησίαν.

Μᾶλλον συνηθισμένος εἰς τὰ Ἀμερικανικὰ ἔθιμα ἢ εἰς τὰ τῆς πατρίδος του, ὁ Σίμων «δὲν ἔβλεπε τὴν ὥραν» νὰ ἰδῇ τὴν κόρην του δυναμένην νὰ ἐξέρχεται μόνη ἄνευ τῆς συνοδείας τῆς Τριανταφυλλιάς, ἣν εἰμίσει ἤδη ἱκανῶς.

Ἡ ὥρα αὕτη θὰ ἤρχετο, διότι τὰ πάντα ἔρχονται, μάλιστα δὲ τὸ γῆρας. Ἄλλὰ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Μονφόρτ παραδόξως εἶχε διαταράξῃ ἡ εἰσβολὴ καὶ ἐπέμβασίς τῆς Τριανταφυλλιάς εἰς τὰ ἐνδόμυχα αὐτοῦ αἰσθήματα. Ἄλλὰ κυρίως εἰπεῖν ἡ Τριανταφυλλιά οὐδὲν ἄλλο ἐποίει ἢ ἐπανελάμβανε στεντορείως αὐτὸ τοῦτο, ὅπερ ἡ ἰδία του συνείδησις πολλάκις ἤδη εἶχε ψιθυρίσῃ πρὸς αὐτόν, ὅτι δῆλα δὴ ἡ ἀπουσία του συνετέλεσεν ὥστε νὰ συνάψῃ ἡ κόρη του ὑποχρεώσεις μεγάλας πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ ὅτι αὐτὸς δὲν ἠδύνατο τώρα νὰ ἀποσβέσῃ τὰς ὑποχρεώσεις ταύτας, ὥστε ἦτο ἠναγκασμένος νὰ παραδέχεται ἐν μέρει τὴν ἀνάμειξιν αὐτῶν εἰς τὰ περὶ ἀποκαστάσεως τῆς κόρης σχέδιά του. Ἄλλ' ὅμως τὸ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Μονφόρτ ἐμφωλευόν ἰσχυρόγνωμον καὶ δεσποτικόν καὶ ιδιότροπον ὄν, ὅπερ οὐδέποτε ὑπνώττε πολὺν χρόνον, αἴφνης ἀφυπνισθὲν διεμαρτυρήθη μετὰ παραφορᾶς:

— Δὲ θέλω! ἀνεφώνησε. Μωρὲ δουλειὰ πού μας ἦρε! Τῆς ἔκαμαν καλὸ; Ἐ, καὶ ποῖός δὲν ἔκαμε καλὸ ἔς αὐτὸν τὸν κόσμον; Ἄν ἦτον ἡ κυρία Ἐρμίνην ζωντανή, ὑπομονή! Ἄμ' οἱ ἄλλοι τί τοὺς χρωστῶ; Ὅτι τῆς ἔκαμαν τῆς Μαρκέλλας τῆς το ἔκαμαν ὄχι ἀγιά τὰ μαυρὰ τῆς τὰ μάτια; ἀλλὰ γιὰ τὸ χατῆρι τῆς κυρίας Ἐρμίνης τί ἀνάγκη λοιπὸν ἔχω ἐγὼ νὰ τοὺς χρωστῶ χάρι;

Τὸ σόφισμα τοῦτο ἀνέπαυσε τελείως τὸ ἡμισυ τοῦ Μονφόρτ, τὸ δύσκολον καὶ κακόν. Νῦν δὲ ὑπελείπετο τὸ ἕτερον ἡμισυ ἂν δῆλον ὅτι ἡ Μαρκέλλα ἠγάπα τοὺς παλαιούς φίλους τῆς, πρᾶγμα φυσικώτατον, δὲν θὰ τὴν ἐλύπει ἀπαγορεύων αὐτῇ νὰ τοὺς βλέπει;

— Μπᾶ! διανοήθη, ἡ Μαρκέλλα εἶνε νέα καὶ σὲ ἡλικία πού εὐκολα κανεὶς ξεχάνει, καὶ «τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς» ἄς ὑποφέρῃ καὶ ἰλιγακί! Ἡ ζωὴ μας εἶνε ὄλο καὶ βάσανα καὶ πρέπει κανεὶς νὰ συνηθίσῃ ἀπὸ μικρὸς νὰ τα ὑποφέρῃ με ὑπομονή. Κ' ἔπειτα δὲν εἶμαι τάχα ἐγὼ ἐδῶ; θὰ ρίξῃ τὴν ἀγάπην τῆς ὄλην ἀπάνω μου, καὶ ὅλους θὰ τοὺς ξεχάσῃ! ἔτσι καὶ θὰ γίνῃ.

Οὐδὲν εὐκολώτερον τοῦ νὰ φιλοσοφῇ τις περὶ τῶν ἄλλων. — ὅθεν καὶ ὁ Μονφόρτ ἐπανῆλθεν οἰκαδε κατὰ πάντα εὐηρεστημένος καὶ αἰσθανόμενος ἀναψυχὴν καὶ ἀνακούφισιν μεγίστην ἐκ τοῦ μικροῦ του περιπάτου.

Τὴν ἐπιούσαν εὐθὺς μετὰ τὸ πρόγευμα, παραλαβὼν τὴν κόρην του περιήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν, ἐγευματίσθη μετ' αὐτῆς ἐν τινὶ ἐστιατορίῳ, καὶ τὴν ἐπανήγαγεν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐσπέρην κατεχομένην ὑπὸ σφοδρᾶς ἡμικρανίας, ἐνεκα τοῦ πολλοῦ καμάτου καὶ τῆς τροφῆς εἰς ἣν ὁ στόμαχός της δὲν ἦτο συνηθισμένος. Σημειωτέον δὲ ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε ἡ Μαρκέλλα ἐδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐξέλθῃ εἰς περίπατον διότι τὸ πείραμα τοῦτο ἀπέσβεσεν ἐν ἑαυτῇ πᾶσαν τὴν πρὸς διασκεδάσιν ὀλίγην αὐτῆς προθυμίαν καὶ ὄρεξιν.

ΔΕ'

Ἡ δὲ Τριανταφυλλιά οὐδὲν ἔλεγε. Καὶ ὁ μὲν γινώσκοντες αὐτὴν, διέβλεπον ἐν τῇ σιωπῇ της ταύτῃ θυέλλας καὶ θυέλλας· ἀλλ' ὁ Σίμων ἵπτατο ἄνω τῶν γῆινων νεφῶν ἐνθα μυκᾶται ὁ κεραυνός. Ὅτι ἐκέρδαιεν ἐκ τῆς ἐργασίας του ἔπρηκει εἰς συντήρησιν τῆς οικογενείας, καὶ δὲν ἦτο ἡναγκασμένος νὰ ἐπιβάλῃ χεῖρα ἐπὶ τοῦ μικροῦ κεφαλαίου ὅπερ εἶχε κομίσει ἐξ Ἀμερικῆς. Ἀφαιρουμένων τῶν δαπανηθέντων εἰς τὰς πρώτας ἀνάγκας καὶ εἰς τὴν πρώτην ἐγκατάστασιν, ὑπελείποντο τῷ Μονφόρτ τριάκοντα περίπου χιλιάδες φράγκων, ἡ προῖξ τῆς κόρης του.

Αὐτὸν δὲν τον ἔμελε νὰ ἐργάζεται καὶ μέχρι τελευταίας του πνοῆς... αὐτὸς ἡγάπα τὴν ἐργασίαν.

Ἡ Τριανταφυλλιά εἶχεν ἐγχειρίσει εἰς τὴν Μαρκέλλαν, μάτην ἀρνούμενην καὶ ἀποποιουμένην, τὰ περιλάλητα τρισχίλια φράγκα τὰ διαπεπτευμένα αὐτῇ ὑπὸ τῆς μακαρίτιδος Ἑρμίνης ἵνα τὰ φέρῃ εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ὡς ἐνθυμείσθε, δὲν ἔλαβε τὸν καιρὸν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κυρίας της.

— Εἶνε δικά σου, κόρη μου, εἶχεν εἰπῆ ἐπανειλημμένως πρὸς τὴν Μαρκέλλαν μὴ τα δώσῃς ἔς τὸν πατέρα σου, εἶνε καλὸς ἄνθρωπος ἀλλὰ ἴλιγο παραζενός· ἂν τοῦ κατέβῃ καμμιά μέρα νὰ γυρίσῃ πάλι ἔς τὴν Ἀμερικῆν.

Ἡ δὲ Μαρκέλλα σκανδαλιζομένη ἐπὶ τῇ ὑπονοίᾳ ταύτῃ τῆς Τριανταφυλλιάς, ἀντέλεγεν, ἀλλὰ ἡ Τριανταφυλλιά ἦτο ἀμετάπειστος, διότι ἐθεώρει τὸν ἀποτόμως εὐρεθέντα τοῦτον πατέρα, ὡς ἀπὸ μηχανῆς, καὶ οὐδόλως ἐπίστευεν ὅτι ἡ παρουσία του ἔμελλε νὰ διαρκέσῃ πολὺν χρόνον. Συγγνωστὸς ἴσως ἦτο ὁ φόβος οὗτος γυναικίος διαβίωσης τριάκοντα καὶ πέντε συνεχῆ ἔτη ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ· ὥστε ἡ κορασίς ἡναγκάσθη διὰ τῆς βίας νὰ κρατήσῃ καὶ κρύψῃ μικρὰν τινα χρηματοθήκην ἀσχημοτάτην, περιέχουσαν τρία χιλιάδες φράγκα τραπεζικῶν γραμματίων.

Καίτοι δὲ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς Τριανταφυλλιάς ἦσαν ἀκαταμάχητα, ἐνυπῆρχεν ὅμως ἐν τῷ μυστηρίῳ τούτῳ πρᾶγμα τι, ὅπερ ἰσχυρῶς ἀπέ-

κρουσεν ἡ εἰλικρινὴς φύσις τῆς Μαρκέλλας. Προσέτι δὲ κατεῖχεν αὐτὴν ἑτέρα τις ἀμφιβολία μετ' οὐ πολὺ μεταβληθεῖσα εἰς βεβαιότητα· ὅτι δὴλα δὴ εἶχε καιρὸν νὰ μελετᾷ ὅτε ἦτο μόνη, μόνον σύντροφον ἔχουσα τὸ βράξιμόν της.

Τέλος ἡμέραν τινα ἀποφασίσασα μεγάλην ἀπόφασιν, ἐζήτησε παρὰ τοῦ πατρὸς της τὴν ἄδειαν νὰ πορευθῇ εἰς τὸ νεκροταφεῖον νὰ στολίσῃ δι' ἀνθέων τὸν τάφον τῆς μακαρίτιδος Ἑρμίνης.

Ὁ Μονφόρτ συνωφροῦσθῃ μὲν, ἀλλ' ἔδωκε τὴν ἄδειαν. Ἀπῆλθε λοιπὸν ἡ Μαρκέλλα μετὰ τῆς Τριανταφυλλιάς ἐν ᾧ ὁ Σίμων ἦτο ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του, καὶ οὕτω πως ἐξετέλεσαν ἀκωλύτως τὸ εἰσθεὲς αὐτῶν ἔργον.

Ἐξελθούσαι τοῦ νεκροταφεῖου σιωπηλαὶ κατηθύθησαν αὐτομάτως καὶ ἄνευ τινὸς προηγουμένης ἀποφάσεως, εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἱατροῦ. Ὁ ἱατρός ἐλειπεν εἰς ἐπίσκεψίν τινα, ἡ δὲ γηραιὰ θεράπαινα ὑπεδέξατο αὐτὰς μετὰ προθυμίας πολλῆς, προσῆνεγκεν εἰς αὐτὰς « ἓνα δακτυλάκι κρασί » καὶ δίπυρον. Ἐξέστη ἰδοῦσα τὴν Μαρκέλλαν τόσον μεγάλην, τόσον σοβαρὰν, σωστὴν γυναικίαν...

... μόνον ὀλίγον ἰσχυρὴν, — ἀλλὰ τὸ εἶχεν ἡ ἡλικία της — κούρωποτέρα παρ' ὅσον ἔπρεπεν εἰς τὰ δεκατρία της ἔτη, ἀλλὰ εἶνε καὶ τοῦτο, ὅτι ἤρχετο ἐκ τοῦ νεκροταφεῖου. Μετ' ὀλίγην ὥραν ἡ Τριανταφυλλιά καὶ ἡ Μαρκέλλα ἀναθέσασαι εἰς τὴν πιστὴν θεράπαιναν μυρίας ὄσας προσήσεις πρὸς τὸν ἱατρὸν, ἀπῆλθον.

— Πηγαίνουμε μὲ τὸ λεωφορεῖο; εἶπεν ἡ Τριανταφυλλιά ῥίπτουσα πρὸς τὴν Μαρκέλλαν λαθραῖον βλέμμα, ὅπερ ἐποίει συνήθως ὡσάκις ἐμνηχαντο ἐν ἑαυτῇ ἔκτακτόν τι.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη εὐθαρσῶς ἡ Μαρκέλλα· θὰ πᾶμε ἔς τοῦ κυρίου Βρεῶ.

Αὐτὸ τοῦτο ἀκριβῶς ἤθελε καὶ ἡ Τριανταφυλλιά, ἀλλὰ δὲν το προέτεινεν αὐτῇ πρώτη, προτιμῶσα νὰ βλέπῃ τὴν κορασίδα ἔχουσαν αἰεποτε τὴν πρωτοβουλίαν.

Ἡ Μαρκέλλα λοιπὸν ἐκρούσε τὸν κώδιον τῆς θύρας, αὐτῇ εἰσῆλθε πρώτη, καὶ πρώτη εἰσενε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Ῥοβέρτον. Ἡ Τριανταφυλλιά δὲν τὴν ἀνεγνώριζε πλέον, καὶ μετ' ἀπορίας διενεοῖτο πόθεν ἡ τοιαύτη μεταβολὴ τοῦ χαρακτῆρός της.

Μετὰ τὰς πρώτας ἀμοιβαίας ἐγκαρδίους προσήσεις, ὁ νέος εἶπε:

— Θὰ σας πᾶγω ἔς τὸν πατέρα μου...

— Τώρα ἀμέσως, ἀπεκρίθη ἡ κορασίς. Ἐγὼ κἄτι νὰ σας εἰπῶ, κύριε Ῥοβέρτε, νὰ σας ἀναθέσω κἄτι τι.

Καὶ ἀνερευῶσα ἐν τῷ θυλακίῳ της, ἐξήγαγε καὶ ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπεζῆς τὴν παλαιὰν καὶ ἀσχημον μικρὰν χρηματοθήκην τὴν περιέχουσαν τὰ τρισχίλια φράγκα. Ἡ Τριανταφυλλιά ἔβλεπεν ἐκστατικῶς.

— Δὲν εἶνε δικά μου, κύριε Ῥοβέρτε, μὴ τα ἔδωκεν ἡ Τριανταφυλλιά, ἀλλὰ καὶ τῆς Τριανταφυλλιάς δὲν ἦτον δικά της. Ἐπιθυμῶ νὰ τα παραδώσω εἰς τὸν ἱατρὸν νὰ τα στείλῃ ἔς τοὺς κληρονόμους, ἀλλὰ δὲν τον εὐρήκαμεν, ἔλειπεν εἰς ἐπίσκεψίς. Θὰ μου κάμτε λοιπὸν τὴν χεῖρα νὰ τοῦ τα δώσετε ὅταν τον ἰδῆτε;

Καὶ ὁ μὲν Ῥοβέρτος τὴν παρετήρει ἐκθαμβος, ἡ δὲ Τριανταφυλλιά τείνασα τὴν χεῖρα ἀνεφώνησε:

— Μ' αὐτὰ εἶνε δικά σου, κορίτσι μου. Δὲν ξέρεις πῶς ἡ μακαρίτισσα ἡ κυρία Ἑρμίνη θὰ σ' ἔκανε κληρονόμα της ἂν ἐπρόφτανε; Γιατί λοιπὸν τώρα θέλεις...

Ἄλλ' ἡ Μαρκέλλα ἐγερθεῖσα ἐπέθηκε τὴν χεῖρά της ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς γηραιᾶς.

— Δὲν εἶνε δικά μου, Τριανταφυλλιά, καὶ τὸ ξέρεις πολὺ καλά! Δὲν θέλεις νὰ τα κρατήσῃς σὺ, διότι δὲν εἶνε δικά σου. Πῶς λοιπὸν μοῦ δίνεις πρᾶγμα ποῦ δὲν εἶνε δικό σου; Γίνεται αὐτὰ;

Πρὸ τοῦ παιδικοῦ τούτου ἐπιχειρήματος ἡ Τριανταφυλλιά οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντεῖπῃ.

— Καλὰ, Μαρκέλλα, εἶπεν ὁ Ῥοβέρτος διὰ τῆς βαρείας φωνῆς του, θὰ τα ἐγχειρίσω εἰς τὸν ἱατρὸν. Ἐλάμε πολὺ καλὰ, παιδί μου, σὲ εἰπαίνω.

— Ἀχ! ἐστέναζεν ἡρέμα ἡ Μαρκέλλα, ἐγὼ τὸ εἶδουσα ὅτι θὰ εὐχαριστήθῃτε!

Καὶ ἐσίγησε κάτω νεύουσα τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὸ πρόσωπόν της ἐνέφαινεν εὐδαιμονίαν ἀπαράμιλλον. Ἡ δὲ Τριανταφυλλιά σιωπῶσα καὶ αὐτὴ ἐσπώγγιζε τοὺς ὀφθαλμούς της.

— Πᾶμε νὰ ἰδοῦμεν τὸν πατέρα, εἶπεν ὁ Ῥοβέρτος δεικνύων πρὸς αὐτὰς τὴν ὁδόν.

Ὁ κύριος Βρεῶ καταγοητευθεὶς, παρετήρησεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὴν Μαρκέλλαν. Τὸ νεκρὸν ἐκεῖνο πρόσωπον ἦτο ὡς ἡλικιᾶ ἀκτις ἐν τῷ συνθροπῶ δωματίῳ τοῦ ἀσθενοῦς καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐρημονόμενον, καίτοι μεγίστη ἦτο ἡ πρὸς αὐτὸν στοργὴ τοῦ υἱοῦ του. Ἐν ᾧ δὲ διὰ ποικίλων ἐρωτήσεων προεκάλει τὴν στωμιλίαν τῆς κορασίδος, ὁ Ῥοβέρτος ἠρώτησε τὴν Τριανταφυλλίαν ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Περνᾷ καλά;

Ἡ γηραιὰ ἀνένευσε κινήσασα ταυτοχρόνως καὶ τὴν χεῖρα μετὰ τοσαύτης ζωηρότητος, ὥστε προσεῖλκυσε τὴν προσοχὴν τῆς κορασίδος· ἀλλὰ παρεθύς καταστειλάσα ὑπὸ τῆς φρονήσεως τὴν ἀγκυκατησίαν της, συνεπλήρωσε ταπεινῇ τῇ φωνῇ τὸ κεφάλαιον τῶν βασικιστηρίων του Σίμωνος. Τοσαύτην δὲ εὐγλωττίαν εἶχεν, ὥστε οὐδέποτε θὰ τῇ ἐπήρχετο ὄρεξις νὰ σταθῇ, ἐὰν μὴ τὸ ὠρολόγιον, σημαῖνον 4 μ. μ., ἐνεθύμιζεν αὐτῇ ὅτι ἦτο χρεῖα νὰ παρασκευάσῃ τὸ φαγητὸν τοῦ ἀναπόδου ἐκείνου ἀνθρώπου.

— «Θὰ μου δώσῃ τὰ παπούτσια», συνεπέρα-

νε-λέγουσα ἡ Τριανταφυλλιά, ἔλκουσα τὰ δέματα τοῦ σκούφου της ὡς ἐὰν ἦσαν τὰ ὠτα τοῦ Μονφόρτ.

— Μὴ λησμονήσῃς ὅτι τὸ σπίτι μας εἶνε πάντοτε ἀνοικτὸ διὰ σέ... καὶ δι' ἐκείνην, προσέθηκε δισταζών.

— Εὐχαριστῶ, κύριε Ῥοβέρτε, εἶπεν ἡ γηραιὰ ἀνορθομένη ὡς δρυς ὑψηλὴ καὶ στενάχασα ἐξ ἀνακουρίσεως, δὲ θὰ το ξεχάσωμεν. Ἐλα, Μαρκέλλα, πᾶμε.

Ἡ Μαρκέλλα ὑπήκουσε παρעθῶς. Ὁ κ. Βρεῶ εἰλκυσεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὴν ἠσπάσθη τὸ μέτωπον μετὰ στοργῆς, διότι καθ' ὄλον τὸν βίον του ἐπόθησε νὰ ἔχῃ θυγατέρα, τὴν μεγίστην ταύτην παραμυθίαν τῶν χηρευόντων πατέρων. Εὐθὺς δὲ ὡς ἡ θύρα ἐκλείσθη καὶ ἡ ἡλικιᾶ ἀκτις ἐξηρανίσθη:

— Ἀχ! εἶπεν ὁ γηραιὸς περίλυπος, καὶ νὰ ἦτο δυνατόν νὰ τὴν ἐκρατούσαμεν ἐδῶ μαζί μας. Τί δυστυχία νὰ εὐρεθῇ ὁ πατήρ της!

Ὁ Ῥοβέρτος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ γελᾶσθαι ἀκούσας τὸ ἐγκώμιον τοῦτο τοῦ Μονφόρτ· ἀλλ' ἐνδομύχως τὴν αὐτὴν εἶχε καὶ αὐτὸς γνώμην.

(Ἐπεται συνέχεια)

UN BALLO IN MASCHERA

Τὸ γνωστὸν εἰς πάντας μελόδραμα τοῦ Βέρδη «Un ballo in maschera» ἔχει ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἐξ ὁμοίου μελοδράματος μελοποιηθέντος μὲν ὑπὸ τοῦ Auber, συνταχθέντος δὲ ὑπὸ τοῦ περιουμένου Scribe καὶ ἐπιγραφομένου Gustave III ἢ le Bal masqué. Τὸ μελόδραμα τοῦ Scribe ἐδιδάχθη τὸ πρῶτον ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1833. Τὸ ἰταλικὸν μελόδραμα εἶνε ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν πιστὴ ἀντιγραφή τοῦ μελοδράματος τοῦ Scribe, τὰ ὀνόματα μόνον τῶν δρώντων προσώπων καὶ ὁ τόπος τῆς δράσεως μετεβλήθησαν, καὶ ἡ μουσικὴ τοῦ Βέρδη ἀντικατέστησε τὴν τοῦ Auber. Ἄλλ' ὁ Scribe ἂν καὶ ὠνόμαζε τὸ μελόδραμα τοῦ « ἱστορικὸν μελόδραμα », δὲν ἐμεινεν ὅμως πιστὸς εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν εἶνε δὲ τοῦτο τόσον μάλλον παράδοξον, ὅσον πεσσαράκοντα μόνον ἔτη εἶχον παρέλθει ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως, τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον κατέστησε θέμα τοῦ συνθέματος τοῦ ὁ συγγραφεύς, μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐδιδάχθη ἐν Παρισίοις τὸ μελόδραμα. Ἐπειδὴ τὸ πολιτικὸν στοιχεῖον δὲν ἄρκει εἰς θεμελίωσιν καλοῦ δραματικοῦ ποιήματος, ἠθέλησεν ὁ Scribe νὰ μεταμορφώσῃ τὸν δολοφονηθέντα βασιλέα εἰς ἥρωα ἐρωτικῆς μυθιστορίας λίαν ρομαντικῆς, εἰς ἣν ἀναμυγνύονται ποικίλαι ταχίαι ἄμα καὶ συγκινητικώταται περιπέτειαι. Κατ' αὐτὸν ὁ Γουσταῦς ὁ Γ' ἡγάπα ἐμμανῶς τὴν γυναῖκα τοῦ πιστοτάτου φίλου του Ἀγκαστρον καὶ ἡγάπατο ὑπ' αὐτῆς. Ὁ σύζυγος, καθ'

ἦν στιγμὴν ὡς ἐκ θαύματος σώζει τὸν βασιλέα, τοῦ ὁποῦ ἡ ζωὴ ἠπειλεῖτο ὑπὸ συνωμοτῶν δολοφόνων, ἀνακαλύπτει τὸν ἀπόκρυφον ἐκείνον ἔρωτα. Βλέπων δὲ τὴν μὲν φιλίαν του προδοθεῖσαν καὶ ἀτίμως ὑβρισθεῖσαν τὴν τιμὴν του, ἀποφασίζει ἀμέσως νὰ λάβῃ μέρος καὶ αὐτὸς εἰς συνωμοσίαν, τῆς ὁποίας σκοπὸς ἦτο τοῦ βασιλέως ὁ θάνατος. ῥίπτουσιν οἱ συνωμῶται κλῆρον περὶ τοῦ τίς νὰ πλήξῃ τὸν Γουσταῦν καὶ ὁ κλῆρος πίπτει εἰς τὸν ὑβρισθέντα Ἀγκαρστρεμ. Πορεύεται οὗτος εἰς τὰ ἀνάκτορα καθ' ἣν ἐσπέραν ἐδίδοτο ἐκεῖ χορὸς μετῃμφοσιμένων, πλησιάζει τὸν βασιλέα καὶ πλήττει αὐτὸν θανασίμως διὰ τοῦ ἐγχειριδίου του. Μετ' ὀλίγας στιγμῆς ὁ Γουσταῦς ὁ Γ' ἐκπνέει.

Καὶ οὕτω μὲν ἐπλεξε τὴν ὑπόθεσιν ὁ Scribe, ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω καὶ ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια, ἣν θὰ ἀφηγηθῶμεν ἐν τοῖς ἐξῆς.

* *

Ὁ Γουσταῦς ὁ Γ' ἦτο μὲν ἐρωτόληπτος, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔσχον σχέσιν οἱ ἔρωτές του πρὸς τὸν τραγικὸν του θάνατον. Πολὺ πρὶν ἢ θανασίμως πληγῆ ἔχον ἐπιδιώξει τὸν θάνατόν του πολυειδῆς συνωμῶται, καὶ μόνῃ ἡ τύχη κατ' ἐπανάληψιν τὸν ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ σκοτιῦ ζήφους τῶν ἐχθρῶν του, ὧν οἱ πλείστοι ἀνήκον εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν. Ὁ λαὸς καὶ ἡ μέση τάξις τὸν ἠγάπα διότι ἦτο γενναῖος, εὐφυῆς καὶ ἐλευθέριος, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ ἐπιθετικὸς, ἀσταθῆς καὶ θεατρικὸς. Μεγάλᾳ συνελάμβανε σχέδια, ἀλλὰ δὲν κατώρθωνεν οὐδὲ μικρὰς μεταρρυθμίσεις νὰ φέρῃ εἰς αἰσίων πέρας· ἤθελε νὰ πλουτίσῃ τὸν τόπον του, καὶ μὲ τὰς ἀνόητους σπατάλας του τὸν κατέστρεφεν. Αἱ ποικίλαι περιπέτειαι, ἡ ἀταξία, αἱ ἐπιχειρήσεις αἱ τολμηραὶ ἤρσαν καθ' ὑπερβολὴν εἰς τὸ ἀνήσυχον πνεῦμά του. Ἦτο εἰκόσι πέντε ἐτῶν ὅταν ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Σουηδίας· εἶχε δὲ καταλάβει εὐθὺς δι' ἑνὸς πραξικοπήματος ἀμέριστον τὴν ὅλην σχεδὸν ἔξουσίαν, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ εἴκοσι ἔτη τῆς βασιλείας του πᾶσά του ἐνέργεια σκοπὸν εἶχε κύριον νὰ συγκεντρώσῃ εἰς τὰς χεῖράς του καὶ τὴν ὑπολειπομένην ἀκόμη μερίδα. Εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς τῆς βασιλείας του τὸ πλείστον μέρος τῶν εὐγενῶν εἶχον καταλίπει τὴν αὐτὴν διὰ παντός· προτιμότερον θὰ ἦτο διὰ τὸν βασιλέα νὰ εἶχε τὸν λαὸν ἐναντίον του, διότι ὁ λαὸς ὑπομένει, γογγύζει, φωνάζει, ἀλλὰ μόνον οἱ μεγιστάνες ἤξερουν νὰ ἐξυφαίνουσαν συνωμοσίας.

* *

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1792 ὁ Γουσταῦς ὁ Γ' ἐπανήρχετο ἀπὸ τὸ Ἀκὺσγρανον, ὅπου, τῇ εἰσηγήσει αὐτοῦ κυρίως, τοῦ καθ' ὁλοκληρίαν ἀφωσιωμένου εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἀπολύτου μοναρχίας,

ἦτο, εἶχε συνέλθει μικρὸν τι συνέδριον ἡγεμόνων καὶ εἶχεν ἀποφασίσει νὰ γείνη ἐνέργεια πρὸς ἀναστολήν τῆς προόδου τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ πρὸς στερέωσιν τοῦ Λουδοβίκου Γ' ἐπὶ τοῦ θρόνου του. Ὁ Γουσταῦς ἐπανελθὼν εἰς τὸ βασιλεῖόν του συνεκάλεσε τὴν σουηδικὴν Δίαιταν εἰς Γεφλέην ἵνα λάβῃ παρ' αὐτῆς πιστώσεις διότι εὐρίσκατο εἰς μεγάλας οικονομικὰς δυσχερείας. Ὁ χειμὼν ἦτο δριμύτατος καὶ ἡ Δίαιτα συνήδρευεν εἰς τόπον ἀπομεμακρυσμένον ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας ἐπίτηδες, ἵνα συνέρχονται ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτεροι ἀντιπρόσωποι καὶ πληρώνται κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον εὐχερέστερον αἱ ἐπιθυμίαι τῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Ὅ,τι ὁ βασιλεὺς ἐζήτησεν ἐπιψηφίσθη.

Ἐπανελθὼν εἰς Στοκχόλμην, ὁ Γουσταῦς ὁ Γ', ὅστις ἠγάπα τὰς διασκεδάσεις καὶ τὰ θεάματα, ἀπεφάσισε νὰ δοθῇ χορὸς μετῃμφοσιμένων ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Αὐλῆς, τὴν παρασκευὴν 9 μαρτίου, ἀλλὰ τόσον εἶχεν ἐπιταθῆ τὸ ψῆφος, ὥστε ἀνεβλήθη ὁ χορὸς διὰ τὴν παρασκευὴν, 16 τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐπανήρχετο ἀπὸ τὴν Ἀγαν, ἐξοχὴν κειμένην εἰς μίαν λεύγαν ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν Στοκχόλμην καὶ εἰς τὴν ὁποίαν κατ' ἐξοχὴν ἠγάπα νὰ διατρίβῃ. Ἦτο ἐφιππος καὶ μόνον ὀλίγα ἐκ τῶν πιστῶν ἀκολούθων του τὸν συνώδευον. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐπρόκειτο νὰ εἰσχωρήσῃ ἐντὸς μικροῦ δάσους τὸ ὁποῖον διασχίζει ἡ ὁδός, μία γυνὴ ἐκεῖ παρατυχούσα ἐρίφθη μὲ ὄρμηξιν πρὸ τοῦ ἵππου του.

— Στάσου, βασιλεῦ, ἐφώνησεν, ὁ θάνατος ἱππεύει πλησίον σου.

— Ὅπισω, τρελλή, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς. Καὶ διῆλθε.

Ἡ γυνὴ ἐχάθη ἐντὸς τοῦ δάσους.

Εὐθὺς ἄμα ἐπέστρεψαν εἰς τὸ παλάτιον, ἐπεδόθη εἰς τὸν Γουσταῦν ἐπιστολή, ἣν ἀγνωστός τις εἶχε φέρει καὶ εἶχεν ἀμέσως ἀπέλθει. Ἡ ἐπιστολὴ περιεῖχε περίπου ταῦτα·

«Δὲν ἀγαπῶ οὔτε ὑμᾶς οὔτε τὰς πράξεις σας, ἀλλ' ἡ συνείδησίς μου δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἀποκρύψω τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον διατρέχετε. Εἰς πολλὰς περιστάσεις ἐσώθητε ἀπὸ τοῦ θόνου, ἀλλ' ἐάν ὑπάγετε τὴν ἐσπέραν ταύτην εἰς τὸν χορὸν θὰ φονευθῆτε».

Ὁ βασιλεὺς ἐπέδειξε τὸ γράμμα εἰς τὸν ὑπασπιστὴν του κόμητα τοῦ Ἔσσεν, ὅστις κατὰ τύχην εὐρέθη πλησίον του. Ὁ κόμης, ὁ ὁποῖος πολὺ ἠγάπα τὸν βασιλέα, ὠχρίασε καὶ μετ' ἐπιμονῆς προσεπάθει νὰ ἀποτρέψῃ τὸν βασιλέα ἀπὸ τοῦ νὰ παρευρεθῆ εἰς τὸν χορὸν, ἀλλ' ὁ Γουσταῦς ἤρρισε νὰ γελᾷ λέγων· «Μήπως ἐκατοντάκις δὲν ἔλαβον ὅμοια ἀνόνομα γράμματα καὶ εὐγενέστερα μάλιστα — προσέθηκεν ἀστεϊζόμενος — Ἐπειτα ἂν θέλουσαν νὰ μὲ φονεύσουν, μήπως δὲν

ἤμπορουν νὰ μὲ φονεύσουν εἰς τὸν χορὸν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐδῶ; Ἀλλὰ δὲν τολμοῦν.

Καὶ ὁ Καῖσαρ ἔλεγε παρόμοιον λόγον, λόγον ἀλαζονικὸν καὶ προκλητικόν, ὅστις ἐστοίχισε τὴν ζωὴν εἰς ὄχι ὀλίγους ἡγεμόνας ἀπὸ τοῦ Καῖσαρος ἕως τῶρα.

* *

Τὴν ἐσπέραν ὁ βασιλεὺς παρέστη εἰς τὴν διδασκαλίαν γαλλικῆς κωμῆδος ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Αὐλῆς, ὅπου ἐμελλε νὰ γείνη καὶ ὁ χορὸς. Ἐδείπνησε κατὰ τὴν συνήθειάν του εἰς μίαν μικρὰν αἴθουσαν, ἡ ὁποία συνεῖχετο πρὸς τὸ θεάτρον, ἐπειτα ἐφόρεσε δόμινον καὶ προσωπίον καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸ θεωρεῖόν του, ὅπου ἐμεινεν ὄρθιος πλέον τοῦ ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας παρτηρῶν τοὺς μετῃμφοσιμένους, ὅτινες εἰσῆρχοντο εἰς τὴν αἴθουσαν.

Οὐδεὶς ἐκ τῶν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας πρεφύρισκετο εἰς τὸν χορὸν· ὁ βασιλεὺς ἦτο μόνος μὲ τὸν κόμητα τοῦ Ἔσσεν, ὁ ὁποῖος ἐφιππεύετο κύκλῳ βλέμματα ἀνήσυχᾳ.

— Ἦσυχασε, κόμη, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, ἂν ἤθελον νὰ μὲ φονεύσωσαν, ἡ ὑπόθεσις θὰ ἦτο ἤδη τελειωμένη.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον, ὁ βασιλεὺς κατέβη ἀπὸ τὸ θεωρεῖόν του καὶ δούς τὸν βραχίονα εἰς τὸν κόμητα τοῦ Ἔσσεν ἤρρισε νὰ περιπατῆ εἰς τὴν αἴθουσαν. Ὁ κόσμος, ἐνεκα τοῦ ψύχους, τὸ ὁποῖον ἦτο δριμύ, δὲν ἦτο πολὺς· ἐξακόσιοι ἄνθρωποι περιόπου. Ὅλιγα λεπτὰ εἶχον παρέλθει, ἀπ' οὗτο ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἀρχίσαι νὰ περιπατῆ, ὅτε αὐτὸς τε καὶ ὁ κόμης παρετήρησαν ὅτι ἠκολουθοῦντο κατὰ πόδας ὑπὸ δύο προσώπων μετῃμφοσιμένων μὲ μαῦρον δόμινον, ὅτινες ἐβάδιζον μὲ συμπεπλεγμένους τοὺς βραχίονας. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν, καθ' ἣν εἶχον παρατηρήσει τοὺς δύο μετῃμφοσιμένους, τρίτος τις μὲ μαῦρον ἐπίσης δόμινον, σταθεῖς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, τῷ ἔθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου λέγων·

— Χαῖρε, ὠρατί μου μετῃμφοσιμένε.

Ἀμέσως ἠκούσθη ἑλαφρὸς κρότος πιστολίου, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποβαλὼν τὸ προσωπίον, ἐφώνησε·

— Μὲ ἐκτύπησαν... ἕνας ὑψηλὸς μὲ μαῦρον προσωπίον...

Ὁ ὄμιλος ὁ περιστοιχίζων τὸν βασιλέα διελύθη εἰς τὴν στιγμὴν, καὶ τόσον μεγάλη ἔγεινεν ἡ ταραχὴ, ὥστε εὐκόλως οἱ συνωμῶται ἐχάθησαν ἀναμέσον τοῦ πλήθους. Ἀλλ' εἰς ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς βασιλικῆς ἀκολουθίας προσέταξε νὰ κλείσωσαν αὐθαρεῖ τὰς θύρας καὶ οὕτως οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ.

Μετῆνεγκον τὸν βασιλέα εἰς τὰ ἰδιαιτέρᾳ του δωμάτια καὶ εὗρον εἰς τὸν τόπον, ὅπου εἶχε κτυπηθῆ, τὸ πιστόλιον, δι' οὗ ἐτελέσθη τὸ κακούργημα, ἐν μικρὸν ἐγχειριδίον καὶ ἐν ἄλλῳ πιστόλιον γεμιστὸν μὲ δύο σφαίρας, ὧν ἡ μία τετραγωνικὴ... Ὁ βασιλεὺς εἶχε τραυματισθῆ κάτω τοῦ

ἀριστεροῦ ἰσχίου, ἡ δὲ βολὴ εἰσχωρήσασα εἰς τὸ σῶμα εἶχε συμπαράσῃ εἰς τὴν πληγὴν μέρος τῆς μετάξης καὶ τοῦ ἐριούχου τῶν ἐνδυμάτων του.

Ἡ πληγὴ δὲν ἔγεινε δυνατόν νὰ ἐξερευνηθῆ παρὰ πολλὰς ὥρας μετὰ τὴν εἰς τὸ παλάτιον μεταφορὰν του, δὲν ἔχασε δὲ τὰς αἰσθήσεις του οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ὁ Γουσταῦς, ἡ δὲ ἀταραξία καὶ ἡ εὐστάθειά του ἐδίδον ἀδιαλείπτως θάρρος εἰς τοὺς περὶ αὐτόν.

* *

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ χοροῦ ὁ μέγας μάγιστρος τῆς ἀστυνομίας προσέταξε νὰ παρελάσωσαν ἐνώπιόν του πάντες οἱ παρευρισκόμενοι, ἔλαβε δὲ σημείωσιν τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς κοινωνικῆς θέσεως ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν. Οἱ συνωμῶται ὑφιστάμενοι καὶ αὐτοὶ τὴν ἠθεύσαν δοκιμασίαν ἀναμῖξ μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους, δὲν χάνουσι καθ' ὅλου τὸ θάρρος των καὶ μένουσιν ἀδιὰγνωστοι.

Ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ μέγας μάγιστρος ἐνήργει τὴν μακρὰν ἐκείνην καὶ λεπτομερῆ ἐξέτασιν, εἶχεν ἤδη δώσει μυστικῶς προσταγὴν νὰ ἀχθῶσι καὶ νὰ κλεισθῶσιν εἰς τὸν οἶκόν του πάντες οἱ ὀπλοποιοὶ τῆς Στοκχόλμης. Καὶ μόλις ἐτελειώσῃ τὴν ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Αὐλῆς ἐπιθεώρησιν, ἐπορεύθη εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ ἀνέκρινεν ἕκαστον τῶν ὀπλοποιῶν κατ' ἰδίαν. Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν μόλις εἶδε τὰ δύο πιστόλια τὰ ἐυρεθέντα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ, διεκλήρυσεν ὅτι αὐτὸς πρὸ ὀλίγου χρόνου τὰ εἶχεν ἐπισκευάσει καὶ τὰ εἶχε καθαρῶσι, καὶ ὅτι πρὸς τοῦτο τὰ εἶχε δώσει πρὸς αὐτόν ὁ λοχαγὸς Ἀγκαρστρεμ...

Ὁ Ἀγκαρστρεμ οὗτος, ὅστις κατόκει εἰς ταπεινὴν οἰκίαν ὄχι μακρὰν τῶν ἀνακτόρων, εἶχεν ἐπανέλθει εἰς τὸν οἶκόν του περὶ τὴν ἕκτην πρωϊνὴν ὥραν· ἐπειτα, μετὰ μικρόν, εἶχε πάλιν ἐξέλθει καὶ εἶχεν ἀναμῖχθῆ πρὸς τὸ πλήθος, ὅπερ πρὸ τοῦ παλατιοῦ συνεζήτει περὶ τοῦ τραγικοῦ συμβάντος τῆς παρελθούσης νυκτός. Ὁ μέγας μάγιστρος, πορευθεὶς ἐκεῖ καὶ αὐτὸς, τὸν ἀνεγνώρισε, προσῆλθε πρὸς αὐτόν καὶ λαβὼν αὐτόν ἀπὸ τοῦ βραχίονος τῷ λέγει·

— Χαίρω πολὺ ὅτι σὰς ἀπήνητησα, καὶ τι σὰς ἤθελον.

Καὶ τὸν ἀπήγαγεν οὕτω χωρὶς νὰ νοήσῃ τις τίποτε.

Ἀναγκασθεὶς νὰ ἔλθῃ ὁ Ἀγκαρστρεμ εἰς ἀντιπαράστασιν πρὸς τὸν ὀπλοποιὸν τὸν ἐπισκευάσαντα τὰ πιστόλια εἶδειξε προφανῶς σημεῖα ταραχῆς καὶ ἀνέκραξεν·

— Ἡμῖν πολὺ ἀνόητος νὰ σοῦ εἶπω τὸ ὄνομά μου!

Ὁ Ἀγκαρστρεμ, πρῶτον σηματοφόρος εἰς τὸ σύνταγμα τῶν κυανῶν σωματοφυλάκων, εἶχεν ἤδη καὶ πρότερον ἀναμῖχθῆ εἰς κακούργους ἀπειράς κατὰ τοῦ βασιλέως, εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν ἀφρόντιδα μεγαλοφυϊαν ὠφελε τὸ ὅτι δὲν εἶχε

καταδικασθῆ εἰς θάνατον. Ἦτο τριάκοντα δύο ἔτων. Τὰ σγουρά του μαλλία καὶ τὸ μαῦρόν του καὶ πυκνὸν γένειον ἔδιδον εἰς τὴν φυσιογνωμίαν του ἀέρα ἀγριότητος, τὴν ὁποίαν ἐπιῦξαν ἔτι μᾶλλον τὰ σκληρὰ καὶ ἐκδικητικὰ αἰσθήματα, ὑφ' ὧν ἐνεπνέετο. Ἦτο ἔγγαμος καὶ πατὴρ δύο θυγατέρων, ἡ δὲ οἰκογένειά του δὲν εὐρίσκατο τότε εἰς τὴν Στοκχόλμην.

Διεκήρυξεν ὅτι μόνος εἶχε συλλάβει τὸ σχέδιον νὰ φονεύσῃ τὸν βασιλέα, καὶ παρεκάλει νὰ τὸν δικάσουν καὶ νὰ τὸν θανατώσουν ταχέως.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀνεκαλύφθη ὅτι τὴν ἀνώνομον ἐπιστολὴν εἶχε γράψῃ ὁ ταγματάρχης τῶν σωματοφυλάκων Λίλλιεγγρον. Ἐμεινεν ἐκπληκτος μαθὼν τοῦτο ὁ Γουσταῦς καὶ προσέταξε νὰ μὴ τὸν συλλάβωσι. Τὸν Λίλλιεγγρον εἶχεν ἐμπλήσει ὁ βασιλεὺς παντοίων εὐεργετημάτων καὶ ὡς ἀδελφὸν τὸν ἠγάπα, καὶ ὅμως συμμετέσχε καὶ αὐτὸς τῆς κατὰ τοῦ εὐεργέτου του συνωμοσίας καὶ μόνον ὅτι δὲν ἔσχε τὸ θάρρος μέχρι τέλους νὰ ἐπιμείνῃ, ὡς εἶδομεν, εἰς τὸ κακούργημα του.

Πλείστοι μετ' οὐ πολὺ ἐγνώσθησαν συνένοχοι. Τὸ συμβούλιον τῆς Ἀντιβασιλείας, τὸ ὁποῖον ἀμέσως συνεκρότησεν ὁ βασιλεὺς, πλείστους συνέλαβεν ἵνα προλάβῃ τὰς συνεπείας, τὰς ὁποίας θὰ εἶχε τὸ σχέδιον τῶν συνωμοστῶν, ἀλλὰ ταχέως ἀνεγνώρισεν ὅτι ἡ συνωμοσία ἦτο τόσο πολὺ διαδομένη καὶ τόσοι εἶχε τοὺς μεμνημένους, ὥστε ἡ σύλληψις πάντων ἀπέδαινε ἀδύνατος.

Συνελήφθησαν οἱ κόμητες τοῦ Χόρν καὶ τοῦ Ρίββιγγ, οἱ προσωπικῶς μετασχόντες τῆς δολοφονίας, ὁ βαρὼν Πέκλιν, ὁ λοχαγὸς Ἐρενσβωδ, ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ πρεσβευτοῦ τῆς Σουηδίας, ὁ κ. δὲ Στάελ, ἀδελφὸς τοῦ ἐν Γαλλίᾳ πρεσβευτοῦ, πολλοὶ ἄλλοι ἀξιωματικοί, πλείστοι δὲ ἄλλοι ἐτέθησαν ὑπὸ ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν.

Ἠθέλησαν νὰ συλλάβωσι καὶ τὸν βαρὼνα τοῦ Βεϊκε, σημαντικὸν πρόσωπον, τοῦ ὁποῖου ἦτο γνωστὸν τὸ πρὸς τὸν Γουσταῦν μίτος. Ἀπὸ τοῦ 1772 δὲν εἶχε πατήσῃ εἰς τὴν Αὐλὴν, καὶ ἰδιωτεύων δὲ ἐθεωροῦτο ὡς ἡ ψυχὴ τῆς συνωμοσίας. Ἀλλ' ὅταν ἐπορεύθησαν εἰς τὸν οἶκόν του διὰ νὰ τὸν συλλάβωσι, τὸν εὖρον νεκρὸν· εἶχε καταπίει ἰσχυρὰν δόσιν δηλητηρίου καὶ ἐξέπνευσε μὲ φοβεροὺς πόνους χωρὶς νὰ κάμῃ οὐδεμίαν περὶ τῶν συνωμοστῶν ἀποκάλυψιν.

Ὁ βασιλεὺς ἐξηκολούθει νὰ ζῆ, τῆς καταστάσεως του λαμβανούσης ποικίλας διαλογικῶς φάσεις. Τὸ τραῦμά του κατ' ἀρχὰς μὲν ἐθεωρήθη βαρῦτατον, ἀλλ' ἔπειτα ἐνόμισαν ὅτι ἦτο ἐλαφρότερον. Οἱ ἰατροὶ ὅμως ἐνεκα τῆς πολυσαρκίας αὐτοῦ δὲν ἠδύναντο νὰ βεβαιωθῶσιν ἀκριβῶς περὶ τοῦ μέρους ὅπου εἶχαν εἰσδύσει ἡ σφίρις. Διὰ τοῦτο δὲν ἐτόλμων νὰ κάμωσιν εἰς τὰ τυφλά

ἐγγείρισιν πρὸς ἐξαγωγήν αὐτῆς, καὶ ἐνόμισαν καλλίτερον νὰ ἀναμεινῶσιν ἕως οὗ ἡ πύησις ἤθελε συμπαρασύρῃ μέρος τῶν εἰσχωρησάντων εἰς τὴν πληγὴν τεμαχίων τῆς ἐνδομυκτικῆς ἢ τῆς βολῆς.

Δυστυχῶς ὁ βασιλεὺς δὲν προσφύλασσε τὸ ὄσον ἀπῆται ἡ κατάστασις του· ἔτρωγε πολὺ, ἐδέχετο καὶ ὠμίλει ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἡ διαθεσις του δὲν εἶχε μεταβληθῆ, ἦτο ζωηρὸς καὶ ἡσυχαιετο περὶ τὰς ὑποθέσεις τοῦ βασιλείου του καὶ περὶ τὰ μέτρα, τὰ ὁποία ἐμελλον νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἡσυχίαν τοῦ διαδόχου του.

Πολλὰς νύκτας ἐκοιμᾶτο ἀτάραχος ἐπὶ εἴς ἢ ἐπὶ τῆς ὥρας. Ἀλλ' ὅμως ἀπὸ τῆς 25 μαρτίου κατελήθη ὑπὸ βηχός, τὸν ὁποῖον ἀπέδωκον οἱ ἰατροὶ κατ' ἀρχὰς εἰς κρουσθῆμα — διότι μὲ ὅλον τὸ ἐπικρατοῦν ψυχὸς μετὰ βίας ἐπέτρεπε νὰ θερμικίνωσιν ἐνίοτε τὸ δωμάτιόν του, — ἀλλὰ μετ' ὀλίγον διεκήρυξεν ὡς λίαν ἐπιφοδόν. Ἐπροβήθησαν μὲν ὅτι προήρχετο ἐκ πνευμονίας, ἀλλ' ἐνεκα τῆς ἄλλης αὐτοῦ καταστάσεως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν χρῆσιν τοῦ κρέατος καὶ τοῦ οἴνου, οὐδ' αὐτῶν τῶν παγωτῶν.

Τῆ 27 ἐφάνη βελτιώσις τις. Ἄν καὶ ὑπέφερον ὄχι ὀλίγον, συνωμίλησιν ἐπὶ πολλὴν ὥραν μὲ τὸν διάδοχον, τῷ ἔδωκε δὲ πατρικὰς καὶ πολιτικὰς συμβουλίας, ἀποτελούσας τρόπον τινα τὴν διαθήκην του καὶ τὰς ὑποκίς μετὰ λυγμῶν καὶ δακρύων ἤκουεν ὁ βασιλόπαις.

Τῆ 28 οἱ ἰατροὶ καὶ χειρουργοὶ ἐν συμβουλίῳ ἐκήρυξαν ὅτι ἦτο λίαν κρίσιμος ἡ κατάστασις τοῦ βασιλέως. Τῆ δὲ ἐπομένη ἡμέρᾳ, 29 μαρτίου, δεκατρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸ τραγικὸν συμβάν, ὁ Γουσταῦς ἔπνεε τὰ λείψια. Ἐδειξε θάρρος μέγα καὶ ὑπομονὴν κατὰ τὰς τελευταίας του στιγμὰς, ἐν ᾧ δὲ ὁ ἱερεὺς ὁ ἀναγκωσκὼν τὰς εἰχὰς καὶ τοὺς ψαλμοὺς διεκόπτετο ἀνα πᾶσαν στιγμὴν, ὁ βασιλεὺς τῷ ἔλεγε:

— Μὴ ταράττεσθε, πατέρες μου· μήπως εἴχετε νομίσει ὅτι δὲν εἶμαι θνητός;

Τὴν ἐνδεκάτην ὥραν τῆς πρωίας ὁ Γουσταῦς ὁ Γ' ἐξέπνευσεν. Ἦτο τεσσαράκοντα εἴς ἔτων.

Ὅτε ἡ νεκροτομὴ ἐπέτρεψε νὰ λάβωσιν οἱ ἰατροὶ πλήρη ἔννοιαν τῆς πραγματικῆς καταστάσεως τῆς πληγῆς τοῦ βασιλέως, εἶμεναν ἐκστατικοὶ ἰδόντες ὀφθαλμοφανῶς ὁποῖους πόνους πρέπει νὰ ὑπέφερε μὲ ἀληθῶς ἀδιδάκτιστον εὐστάθειαν. Ἦτο δὲ τῷ ὄντι φοβερόν τὸ τραῦμα· ἐν ὅσῳν εἶχε συντριβῆ, τὸ ἥκρον εἶχε προσβληθῆ, τὸ μικρὸν δὲρμα τῆς βολῆς εἶχε διασταλῆ καὶ εἶχεν ἐντελῶς προσπαγῆ εἰς τὰ μέρη, πρὸς ἃ ἐβλήθη. Ἡ ἐξαγωγή τῶν κομματίων τῆς βολῆς θὰ ἦτο ἀδύνατος, ἡ δὲ πρὸς τοῦτο προσπάθεια ἤθελεν ἐπιφέρει ἀμέσως τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως.

Τὸ σῶμα τοῦ Γουσταῦου ἐξετέθη ἐπὶ μεγαλο-

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ

Ὁ φίλος ἐβλάδιζε πλησίον μου ἔχων τὰ βλέμματα ἐστηριγμένα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, σιωπηλός, περισκεπτός· σημείον ὅτι διωργάνιζεν ἐναντίον μου μακρὰν τινα αἰσθηματικὴν ἀνακοίνωσιν, ἐξ ἐκείνων ἃς εἶχον ἤδη τασάκις ὑποστῆ· εἶμαι δὲ αὐτὸν τὸ λεύκωμα, ἐν ᾧ συνεπιθίξει νὰ τηρῇ τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἐντυπώσεις του, τὰς χάρας καὶ τὰς θλίψεις του, μίαν πτερωτὴν παραδοξολογίαν, ἐν ἀτάκτως συνυφασμένον διήγημα, ἐν ποίημα χωρὶς μέτρων καὶ ἁμοιοκαταληξιῶν. Καὶ ὅταν πολλάκις τῷ λέγω «μὰ γιατί δὲν τὰ γράφεις αὐτὰ;» μού ἀπαντᾷ σοβαρῶς:

— Τὸ δύσκολον εἶνε εἰς ἡμᾶς ἐδῶ ὄχι πῶς νὰ γράφῃ κανεὶς, ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ γράφῃ.

Ἐξηκολούθει ἡ ἄσκατος ἡμῶν περιπλανησις, ὅτε τὸν βλέπω αἰφνης κύπτοντα ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου καὶ λαμβάνοντα ἐκείθεν κάτι τι ἐν διφραγχόν.

— Ἐκαμει τὴν τυχὴ σου, τῷ λέγω μειδιῶν.

Ἀλλ' ἐκεῖνος, δίχως ν' ἀπαντήσῃ, ἵσταται ἀκίνητος παρατηρῶν μετὰ τῆς τῆς τρυφερότητος ἐπὶ τῆς παλάμης του τὸ εὐρημα, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα· μόνον ὁ Πετραρχὴς ἠδύνατο τοιοῦτοτρόπως νὰ προσβλήψῃ τὸ χαιρέκτιον τῆς Λαύρας, ὅταν ἡ τυχὴ τὸ ἐρριπτε πρὸ τῆς ὁδοῦ του· ἡ τῆς δὲ ποιητικότης τοῦ φίλου μου ἐκινδύνευε καὶ πρὸ τῶν ὀμμάτων μου νὰ μετατραπῇ εἰς ἀκραίον κωμικότητα. Ἠδυνάμην νὰ δικαιοῦσιν τὴν συγκίνησιν του, ἀποδίδων αὐτὴν εἰς πραγματικώτερα αἴτια· ἀλλ' ἐγίνωσκον ὅτι κατὰ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους ἐντὸς τῶν θυλακίων του ἐθαλλεν ἕαρ ἀείποτε... ἄργυροῦν.

Ὁ φίλος μου ἀνακύψας ἐνόησε τὰς σκέψεις μου, καὶ μὲ τὴν συνήθη αὐτῷ συνορρωσιν, ἐν ἡ ἐκδηλοῦται τὸ μελαγχολικῶς ρεμβῶδες τῆς φύσεώς του, καὶ μὲ τὴν ἡσυχον φωνὴν του, ἐν ἡ ἀποτυπῶται ἡ ἡρέμια τοῦ χαρακτήρος του, μού εἶπε: «Νὰ ἤξευρες, καμμένα, τί μού ἐνθυμίζει αὐτὸ τὸ δίφραγχον, τί μού ἔφερεν ἔτσι ἐξάφρα ἔμπροστά μου, πῶς μὲ ἐτράβηξε δώδεκα χρόνους ὅπισθ, τί καλοκαίρι μού παρουσίασε μέσα εἰς αὐτὸν τὸν χειμῶνα, δὲ θὰ μὲ γελούσεις ἴσως; Σημείωσε ὅτι αὐτὸ εἶνε τὸ δεύτερον πρᾶγμα ποῦ εὐρίσκω, καὶ μού ἐνθυμίζει τότε τὸ πρῶτον μου εὐρημα... ἀλλὰ στάσου πρῶτον νὰ τὸ ἀποδώσω καὶ αὐτὸ εἰς ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον, ἂν δὲν ἀνήκῃ, ἀλλ' εἶνε δικαίον νὰ ἀνήκῃ». Καὶ λέγων ἀπέθηκε τὸ δίφραγχον ἐπὶ τῆς ἠνεωγμένης χειρὸς συρλῆς γραίας, ἐπαίτουσης ἐν ἄρχῃ τινὶ τῆς ὁδοῦ, ἐξ ἧς διηρχόμεθα τότε.

— Δὲν ἦμουν περιστότερον, ἐξηκολούθησε μετ' ὀλίγον, ἀπὸ δεκατεσσάρων ἔτων παιδί· ἀκόμη δὲν εἶχα ἐβγει ἐξω ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, δὲν

πρεποῦς κλίνης, τῆ δὲ 13 ἀπριλίου ἐτελέσθη ἡ κηδεία· μετὰ ἕνα μῆνα ἔγεινεν ὁ ἐπίσημος ἐνταφιασμός.

Ὁ βασιλεὺς οὗτος, ὅστις τόσον ἠγάπα τὸ θέατρον, ἐντὸς τοῦ θεάτρου εἶχεν ἀνακηρυχθῆ καὶ ἐφρονεῦθη πάλιν ἐντὸς τοῦ θεάτρου.

••

Ὁ Ἄγκαστρεμ κατεδικάσθη τῆ 17 ἀπριλίου εἰς ἐπανελημμένην μαστίγωσιν, εἰς ἀποκοπὴν τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ μετὰ ἐν τέτατον τῆς ὥρας εἰς ἀποκοπὴν τῆς κεφαλῆς. Μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του ὤρισθη τὰ μὲν ἐντόσθια νὰ ἐξαχθῶσιν ἐκ τοῦ σώματος, αὐτὸ δὲ τὸ σῶμα νὰ κοπῇ εἰς τέσσαρα μέρη. Ἡ φοβερὰ ἀπόφασις ἐτετέλεσθη κατὰ γράμμιν· ἡ μόνη χάρις, ἡ ὁποία τῷ ἔγεινεν, εἶνε ὅτι ἡ κεφαλὴ του συναπεκόπη μετὰ τῆς χειρὸς. Εὐθύς δὲ μετὰ τὴν ἀποκοπὴν ἐτίθη ἡ κεφαλὴ ἐπὶ ὑψηλοῦ πικασάλου μὲ τὴν ἐπιγραφὴν *δολοφῶρος τοῦ βασιλέως*, κάτωθεν δὲ ἐκαρφώθη ἡ δεξιὰ χεὶρ. Τὰ ἐντόσθια ἐρριθῆσαν ἐντὸς λάκκου, τὰ δὲ τέσσαρα μέρη τοῦ κοπέντος σώματος προσεπάγησαν εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ἰκρωμάτους.

Οἱ ἄλλοι συνωμοταὶ ταχέως ἡσύχασαν. Τὸ συμβούλιον τῆς Ἀντιβασιλείας, δίδον εὐρυτάτην ἐκτέλεσιν εἰς τὰ περὶ ἐπιεικεῖς τελευταία παραγγέλματα τοῦ ἐτοιμοθανάτου βασιλέως, ἔδειξε πρὸς αὐτοὺς ἀπίστευτον *πραότητα*, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν παράξενοι ἀληθῶς ὑποθέσεις.

Ὁ λαὸς ὁ ἀγαπῶν τὸν βασιλέα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὴν τῆς ἐπιεικειᾶς μαλίστα πρὸς τοὺς μετασχόντας τῆς δολοφονίας κόμητας τοῦ Χόρν καὶ τοῦ Ρέββιγγ. Διότι ὁ Χόρν ἦτο ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν χρόνον ἔθηκε τὴν χεὶρα ἐπὶ τοῦ ὄμου τοῦ Γουσταῦου καὶ ἔκκαμει ὥστε νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ ὁ Ἄγκαστρεμ, ὁ δὲ Ρέββιγγ ἐδίει τὸν βραχίονα εἰς τὸν Ἄγκαστρεμ, κατ' ἡν στιγμὴν οὗτος ἐτέλεσε τὸ κακούργημα. Ἀμρότεροι δὲ ἐξωρίσθησαν μόνον ἐκ τοῦ βασιλείου.

Ὁ στρατηγὸς Πέρκλιν περιορίσθη ἐντὸς φρουρίου, ὁ δὲ Λίλλιεγγρον, εἰς ὃν πολὺ ἐλογίσθη τὸ πλεονέκτημα τῆς σταλείσης ἐπιστολῆς, ἠδυνήθη ἡσυχῶς νὰ διαγάγῃ τὸν βίον καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τοῦ πλοῦτου, τὸν ὁποῖον ὤφειλεν εἰς τὸν εὐεργετικὸν βασιλέα.

Σ.

Ρανὶς μελάνης δύναται νὰ συνταράξῃ κόσμον ὀλόκληρον.

Ὁ πικρὸς ἀστεϊσμός εἶνε δηλητήριον τῆς φιλίας.

Καθὼς τὸν ἥλιον ἐπισκοτιζοῦσι τὰ νέφη, οὕτω τὸν λογισμὸν τὰ πάθη.

ήξερα τί θά 'πῆ ταξείδι· ἡ μόνη θάλασσα, μέ την ὁποῖαν ἄφοβα εἶχα νά κάμω, ἦταν ἐκεῖνη πού ἐτριγύριζε τὸ ἀκρογῶλι μας· κάθε μέρα σχεδὸν εὐρισκόμουν μὲ μία βάρκα μέσα εἰς αὐτή, καὶ ἐπήγαινα μαζί μὲ ἄλλα παιδιά ἐπάνω εἰς ἓνα μεγάλο μεγάλο καΐκι, παληό, χωρίς κατάρτια, θλιβερό σάν μνήμα, ἀραγμένο ἀπὸ χρόνια ὡς δέκα λεπτὰ μακρὰν. Ἦταν αὐτὸ τὸ μόνο ταξείδι πού εἶχα ἐπιχειρήσει ὡς τότε· καὶ ὁμως ὅταν ἤκουα νά γίνεται λόγος εἰς τὸ σπίτι δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ὑποφέρουν πολὺ ἀπὸ τὴν ναυτίαν εἰς τὰ ταξείδια, ἐγὼ ἀπαντοῦσα ὑπερφάνως, ὡς νά εἶχα περάσει τὸν ὠκεανόν: «Ἐμὲ ποτὲ δὲ μὲ πιάνει ἡ θάλασσα!» Καὶ ὁμως τὸ γλυκύτερον ἀπὸ τὰ ὄνειρά μου ἦτο νά ταξιδεύσω. Ὅταν κάθι Σεπτέμβριον ἐσυνοδευόμεν ὅλη ἡ οἰκογένεια ἐπάνω εἰς τὸ ἀτμόπλοιο τὸν μεγαλύτερον ἀδελφόν μου, πού ἐφευγε διὰ τὰς Ἀθήνας, ἐγύριζα εἰς τὴν πόλιν γεμάτος ἀπὸ ἀνεκφραστον μελαγχολίαν· ἡ θεὰ τοῦ πλοίου, ὅπως ἦτον ὑψηλὸ καὶ πλατὺ, ὁ καπνὸς τοῦ φουγάρου του, οἱ κρότοι πού ἐβγαίναν ἀπὸ τὰ βῆθρα του, ὁ θόρυβος πού ἔκαμαν σιμὰ του βακαρίδες καὶ ναῦται, ὁ ῥόβος πού ἐπιανε τοὺς ἐπιβάτας, ἡ θάλασσα πού ἐφρίζεν ὡσάν θυμωμένη τριγύρω του, μ' ἐξίππαζαν καὶ μ' ἐγοήτευαν ὁ ἀδελφός μου ἐφευγε διὰ τὰς Ἀθήνας, δηλαδὴ διὰ τὸν παράδεισον, ὅστις ἤρχιζεν ἀφ' οὗτου ἔβανε τὸ πόδι του εἰς τὸ βαπόρι. Πῶς ἐξήλενα τοὺς μικροὺς συντρόφους μου, τοὺς ὁποίους τὸ καλοκαίρι ἐπερναν μαζί τῶν οἱ γονεῖς εἰς τὰ ταξείδια. Διὰ τοῦτο ἐπέταξα ἀπὸ τὴν χαρὰν μου καὶ δὲν ἐτόλμησα νά τὸ πιστεύσω ἀμέσως, ὅταν ἔμαθα ὅτι ὁ θεὸς μου θά μὲ πάρῃ μαζί του εἰς ἓν ὠραῖον ταξιδάκι πού ἐπρόκειτο νά κάμῃ εἰς τὴν Κεφαλληνίαν διὰ νά ἴδωμεν ἓνα ἄγνωστον συγγενῆ μας.

Τὸ ταξείδι μας ἐπραγματοποιήθη· μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶχα πυρετόν, τὸν πυρετόν τῆς προσδοκίας· ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης μου ἐφάνη ὅτι ἐμβόηκα εἰς νέαν περίοδον βίου μου ἐφάνη ὅτι ἤρχισα νά μεγαλώνω ἐγὼ πρὸ τοῦ νά μεγαλώσουν τὰ χρόνια μου. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται τώρα νά σοῦ περιγράψω τὰς πρώτας ὁδοπορικὰς συγκινήσεις μου, καὶ τὴν ζωὴν μου μέσα εἰς τὰ χαριτωμένα ἐκεῖνα χωριὰ τῆς Λειβαθοῦς, ὅπου ἐπέρασα δύο μῆνας, γεμάτους καλωσύνη, ἄροσά, πρασινάδα, σάν καναρίνι μέσα εἰς τὰ χέρια τῆς ὠραιότερας καὶ περιποιητικωτέρας κόρης. Οἱ δύο ἐκείνοι μῆνες ἀνάμεσα εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀπλότητα μὲ ἔκαμαν νά αισθανθῶ καὶ νά γνωρίσω περισσύτερα ἀφ' ὅσα εἰς ὀλόκληρα ἔτη θά μ' ἐμάθαιναν τὰ σχολεῖα καὶ τὰ βιβλία μας. Διώνια θά ἐνθυμούμαι τὰς σκιερὰς καὶ μεγάλας ἐλιαῖς, ἐκατὸ χρονῶν πού ἦσαν, τοὺς περιπάτους πού ἐχύνονταν εἰς αὐτοὺς κάθε δειλινὸν ἢ εὐωδιαῖς τῶν

γρασεμιῶν ἀπὸ τὰ περιβόλια, καὶ τοὺς ἐστόλιζαν τὰ κορίτσια, τὰ ὅποια μὲ τὴν ἀφέλειαν τῆς ἐξοχῆς ἀντάμωναν τὴν ἀρχοντίαν τῆς πόλεως· καὶ ἐκεῖνα πάλιν τὰ περιέργα καὶ ζωηρὰ πανηγύρια τῶν δὲν θά τὰ ξεχάσω· οὔτε ἐκεῖνας τὰς θαλασσινὰς ἱστορίας, γεμάτας ἀπὸ συμβάντα καὶ κινδύνους, τὰς ὁποίας ἤκουα κάθε βράδυ ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν ἢ γύρω εἰς τὸ τραπέζι μετὰ τὴν πρέφαν, νά διηγούνται οἱ γέροντες ναυτικοί, παλαιοὶ καπετάνιοι, ἀπομαχοὶ τῆς θαλάσσης, ἐν ᾧ ἡ σελήνη μᾶς ἐφώτιζε πλέον γλυκεῖα, σάν νά ἦταν σὲ κορίτσια, μὲ ἀπὸ τοὺς κλάδους τῶν δένδρων καὶ ἀναδεν ἡ φαντασία μου καὶ ἔτρεχεν εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐζεῖνου καὶ τὰ κύματα τῆς Ἀζορικῆς μὲ τὰς διηγήσεις τῶν.

Ἄλλ' ἐν τῶ μεταξύ ἐφευγαν αἱ ἡμέραι, τὸ καλοκαίρι εὐρίσκατο εἰς τὴν δύσιν του, καὶ ὁ Σεπτέμβριος ἐσυμμαζεύε τοὺς μικροὺς μαθητὰς ἀπὸ τὰς θερινὰς ἀναπαύσεις εἰς τὰ σχολεῖα τῶν. Ἐπρεπε καὶ ἐγὼ νά φύγω διὰ τὴν πατρίδα· ὁ πατέρας ἐγράφεν ἐπανειλημμένως εἰς τὸν θεόν μου νά μὴ ἀναβάλλῃ τὴν ἀναχώρησίν μου. Ἄλλ' ὁ θεὸς μου ἦτο ἡναγκασμένος ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀκόμη νά μένῃ ἐκεῖ· μὲ ποῖον νά μὲ στείλῃ; ἡ συγκοινωνία μεταξύ Κεφαλληνίας καὶ τῆς πατρίδος μας δὲν ἦτο τόσοσὺν πυκνὴ, ὡστε νά εὐρῆ εύκολα ἓνα γνώριμον εἰς τὸν ὁποῖον νά μ' ἐμπιστευθῇ· καὶ ἐπρεπε πρὸ πολλοῦ νά εὐρίσκωμαι εἰς τὸ σπίτι. Ὁ μόνος τρόπος, ὅστις ὑπελείπετο, ἦτο νά μὲ στείλῃ μοναχόν. Καὶ λοιπὸν ἐν δειλινόν, ἐν ᾧ ἐγύριζαμεν ἀπὸ μίαν μακρὰν, ἀλλὰ ὠραῖαν ἐκδρομὴν, μοῦ ἀναγγέλλει ὁ θεὸς μου ὅτι αὐριον τὸ πρῶτὸ θά ἀνεχώρουν μόνος.

— Μὴ σὲ μέλει, παιδί μου· ἐγὼ θά σοῦ βγάλω τὸ εἰσιτήριον· πρώτη θέσι μάλιστα· θά εἶσαι μέσα εἰς τὸν καλλίτερον κόσμον· θά σὲ ὀδηγήσω ἐπάνω εἰς τὸ βαπόρι καὶ θά σὲ συστήσω εἰς τὸν καμαρώτον. Ὁ πατέρας θά ἔρθῃ νά σὲ πάρῃ ἀπὸ τὸ βαπόρι. Δὲν εἶσαι πλὴν μικρός· πρέπει νά μάθῃς ἀπὸ τώρα νά ταξιδεύης.

Ἐνόμιζα ὅτι κανεὶς δὲν θά εἶχε τόσοσὺν σκληρότητα νά διακόψῃ τὸ εἰδυλλίον μου. Εἶχα πιστεύσει μὲ τὴν παιδικὴν μου ἀπλότητα ὅτι, ἀφοῦ τόσοσὺν καλὰ μ' ἐδέχθη ἐκεῖνος ὁ τόπος, καὶ τόσοσὺν ἐγὼ τὸν ἠγάπησα, τοῦ λοιποῦ θά ἀνήκωμεν ἀμοιβαίως ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον. Εἰς ἄλλην περίστασιν τὸ ἄκουσμα τῆς ἀναχώρησός μου θά ἦτο ἀφορμὴ δακρύων καὶ ἀπελπισίας. Ἀλλὰ τότε ὕστερον ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ μου, συγκατένευσα χωρὶς νά εἶπω τίποτε. Ἡ σκέψις ὅτι θά ἀνεχώρουν μόνος, ἡ ὑπερήφανος συναίσθησις ὅτι θά κτώσθωνα κάτι τι, ὡς νά ἦμουν μέγας Κύριος, τὴν ἔκαμε γλυκεῖα γλυκεῖα, σχεδὸν εὐχαρίστησι, τὴ θλίψι μου. Ναί! θά ἄφωνα ὑγείαν εἰς τοὺς ὠραίους τόπους ὅπου χωρὶς νά θέλω εἶχα

ἀφίσει ὅλαις ταῖς ἐμορφαῖς τῆς φύσεως καὶ τὰς ὠραίας γεροντικὰς ἱστορίας, ἀλλ' ὅταν ἐγύριζα εἰς τὴν πατρίδα, θά εἶχα τόσα νά γυρίσω εἰς τοὺς φίλους μου, καὶ ἐκεῖνοι θά μὲ πῶν καὶ θά προσέχουν καὶ θά τὰ χάνουν, μάλιστα ὅταν φθάνω εἰς τὸ μέγαλον ἐκεῖνο ἄλιον τῶν διηγήσεών μου, εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ἀπὸ τὸ θαυμαστόν ταξείδι. Σημείωσε δὲ ἐπάσχα τότε φροβερὰ ἀπὸ τὴν μεγαλομανίαν τῶν παιδιῶν ποτὲ δὲν ἐπικραίνωμην τόσοσὺν ὅσον ἐν ἤκειον νά μὲ φωνάζουν «ὁ μικρός». Καὶ γίνεται ὅτι ἡ φύσις, ὡς τιμωρίαν διὰ τὸ ἀνόητον ἐκεῖνο πάθος μας, μᾶς ἐπιφυλάττει, ὅταν γινώσκωμεθα μεγάλοι, νά λαχταρώμεν τὸν θησαυρὸν τῆς παιδικῆς ἡλικίας, χωρὶς νά δυνάμεθα πλέον τὸν ἐπανεύρωμεν.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν πρῶτὸ πρῶτὸ μὲν ἐφευγε ὁ πλοῖον εἰς τὸ βαπόρι, καὶ μὲ ὀδηγήσεν εἰς τὴν ἕκταρ μου, ἀφ' οὗ μ' ἐσύστησεν εἰς τὰς φρονιὰς τοῦ καμαρώτου. Ἀλλὰ μόλις μ' ἐφίλησε, ἐμβόηκεν εἰς τὴν βάρκα του, καὶ τὸ βαπόρι ἀπὸ αὐτοῦ ἤρχισα νά κινουμαι ἄνω καὶ κάτω, ἐξισταίω τὰ πάντα, καὶ νά ἐπιδεικνύω μέσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἐπιβατῶν πού ἐπεριπατοῦσαν εἰς τὸ κατὰστρομικτὸν τὸ σπιθαμιαῖον ἀνάστημά μου μὲ ἀνδρικήν σοβαρότητα. Ἄλλοτε ἐμένα καμμένος εἰς τὸν καναπὲν τῆς πρώτης θέσεως, ἄλλοτε ἐστεκοῦμον ἄν νά ἤμην βαθεῖα συλλογιμένος, ποτὲ ἐπεριπατοῦσα εἰς τὸ κατὰστρομικτὸν καὶ ποτὲ ἐλησμονοῦσα τὸν ἑαυτὸν μου μὲ τοὺς ἐπιβῆτας μου. Ἡ πρῶτα ἦτον καθαρωτάτη, ὁ πλοῖος ὀλόγυρος ἐχύνετο ἐπάνω εἰς τὰ κύματα, καὶ ἐφώτιζε τὴν ἀνθηροτάτην σειρὰν τῶν βουνῶν τῆς Κεφαλληνίας. Οἱ ἐπιβάται ἀπολαύουσι τὸν ὠραῖον καιρὸν, θορυβοῦσι, περικατοῦν, συνδιαλέγονται, γελούν, καπνίζου. Ἄλλ' ἐξ ὅλων τὴν παιδικὴν προσοχὴν μου ἐν ζεῦγος προσελκυεῖ: ἓνας ἡλὸς ἀξιοπεπείστατος Κύριος μὲ λευκὰ γένεια, ἄρχοντικὰ φορέματα καὶ ἐπιβλητικὸν τρόπον, ἀθηταὶ πλησίον εἰς μίαν κόρην, ἧτις μόλις θά εἶνε ἐκατὲ ἑτῶν, κόρη τοῦ ἴσως, λιγερὴ καὶ ὀλόδροστη, ἐγγύλατος ἀνάστημα, καὶ δύο μάγουλα χνουδάτα καὶ χρωματισμένα ὡσάν ροδάκινα καὶ ὀφθαλμοὺς σκιερὸς ὀμοῦ καὶ λαμποντας, ὡς ἡ ὠρα τῆς φύσεως. Φαίνονται ὡς νά μὴ ἐνοοῦν τί γίνεται τριγύρω τους, καὶ εἶνε συμμαζευμένοι ὁ ἓνας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ ἄλλου. Δὲν ἀσωτεύουν ἐδῶ ἐκεῖ τὰ βλέμματά των, ποτὲ ἡσύχως συνομιλοῦν, καὶ ποτὲ μαζί παρατηροῦν τὰς σελίδας τῶν εἰκονογραφημένου βιβλίου. Δὲν ἤξεύρω γιατί δὲν ἠμποροῦσα, ἀφ' οὗ τοὺς ἐκύτταξα μία φορὰ, νά γυρίσω ἄλλου τὰ μάτια μου· μοῦ ἐφαίνοντο σάν δύο μεγάλας θαυμασταῖς ζωγραφικὰς, ὁ σεβαστὸς γέρον μὲ τὴν λευκὴν γενειάδα καὶ ἡ ὠραία νέα μετὰ ξανθὰ μαλλιά, τὰ ὅποια, καθὼς ἐσυνεθεῖτο τότε, ἐπεφταν εἰς δύο μακρὰς πλε-

ξίδας ἐπάνω εἰς τὴν πλάτην, πού θά μοῦ ἐνθύμειζαν τότε τοὺς στίχους ἐκείνους:

Εἰς τοὺς ἀγγέλους τὰ πτερὰ ἐχάρισε στολήν
Κε' εἰς τὰς γυναῖκας ὁ θεὸς ἐδῶρθη τὴν κόμην.

Τὸ ἀπόγευμα ἐβγήκαν ἀπὸ τὰ καμαράκια τῶν, ὅπου τὸ μεσημέρι εἶχαν ἀποσυρθῆ, καὶ ἐκάθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἀντικρῶ των καὶ ἐγὼ παρηκολούθουν προσεκτικώτατα ὅλα τὰ καμωμένα τῶν, γεμάτα ἀπὸ σεβασμὸν καὶ ἀπὸ στοργήν, καὶ μέσα εἰς ἐκείνην τὴν προσήλωσιν ἐν μόνον παράπονον ἐκρουπτετο: ἡ ὠραία κόρη, ἡ μεγάλη ἐκείνη κυρία, δὲν κατεδέχθη οὔτε μίαν φορὰν νά γυρίσῃ πρὸς ἐμὲ τὰ βλέμματά της· τοῦτο μ' ἐλυπόυσε κατάκαρδα· εἶχα τὴν ἀπαιτήσιν νά μὴ μὲ βλέπουν πλέον ὡσάν παιδί, ἀφ' οὗτου μάλιστα ἐταξείδευα μοναχός μου· καὶ ἀφ' οὗ ἐγὼ εἶχα τόσοσὺν λησμονηθῆ ἐνώπιόν της, διατί καὶ ἐκείνη νά μὴ προσέξῃ ὀλίγον εἰς ἐμὲ;

Μετ' ὀλίγον ἐσηκώθησαν διὰ ν' ἀναβοῦν εἰς τὸ κατὰστρομικτὸν ὁ κύριος λαμβάνει τὸ ἐπανωφόρι του ἀπὸ ἐν κάθισμα, ὅπου τὸ εἶχε βίσει. Ἀφ' οὗ ἐμεινα μόνος κάτω, ἔκρινα καλὸν ν' ἀναβῶ καὶ ἐγὼ· ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπερνοῦσα τὴν αἴθουσαν, διακρίνω σιμὰ εἰς τὸ κάθισμα πού εἶχεν ὁ γέρον τὸ ἐνδυμὰ του, κάτι τι πού ἔλαμπε· τὸ πέρνω, καὶ παρατηρῶ ὅτι εἶνε χρηματοφυλάκιον ἀπὸ ρωσιῶν δέρμα μὲ ἀργυρὰ θηλυκώματα· ἡμιανογυμένον, παρουσιάζει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου παχειὰν δέσμη ἀπὸ χαρτονομίσματα· βέβαια θά εἶνε ἰδικὰ τους· τὸ κλείω ἀσφαλῶς, καὶ τρέχω εἰς τὸ κατὰστρομικτὸν:

— Κύριε, κύριε!

Ὁ κύριος στρέφεται πρὸς ἐμὲ βρῦς βρῦς, καὶ ἐκείνη μὲ παρατηρεῖ ἐκπεπληγμένη ὡς νά μ' ἔβλεπε τότε πρῶτον.

— Δικό σας εἶνε, μοῦ φαίνεται, αὐτό;

— Ἄ! τὸ πορτοφόλι μου! ἀνακράζει ὁ Κύριος, ἀπλώνων μὲ ὄμην τὸ χέρι πρὸς αὐτό.

— Σὰς εἶχε πέσει κάτου εἰς τὴν αἴθουσαν, προσθέτω, καὶ ἀπομακρύνωμαι ἀξιοπεπῶς, ἀφ' οὗ εὐσεβάστως ἐχαίρετιστα, καὶ τὴν εἶδα νά στρέψῃ πρὸς ἐμὲ μὲ φιλικώτατον χαμόγελον, μὲ βλέμμα ὄλον εὐγνωμοσύνη, καὶ τὴν ἤκουα νά λέγῃ:

— Γιὰ φαντάσου, πατέρα, νά ἐπεφταν εἰς ἄλλα χέρια... καὶ εἶνε σχεδὸν ὅλη ἡ περιουσία μας μέσα...

Τὰ λόγια της μ' ἐξέπληξαν· ἔτρεχαν κίνδυνον τὰ χρέματά των ἄν ἐπεφταν εἰς ἄλλα χέρια! Δὲν ἠμποροῦσα νά καταλάβω τότε ὅτι ὑπῆρχαν ἄνθρωποι οἵτινες θά ἐπροτίμων νά κερδίσουν τὸ χρηματοφυλάκιον, καὶ νά χάσουν καὶ τὸ βλέμμα καὶ τὸ χαμόγελον μιᾶς κόρης, ὡς ἐκείνη. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἦμουν τόσοσὺν ὑπερήφανος ὅσον τότε διὰ τὴν μικρὰν ὑπηρεσίαν τὴν ὁποῖαν ἀπέδωκα. Καὶ ἐχρεωτοῦσα χάριν εἰς τὸ ταξείδι μου, ταξείδι

μεγάλου κυρίου. Μόλις εuréθη μόνος και ελεύθερος, ιδού πώς έγεινα άμέσως ώφέλιμος εις τους ήμοίους μου. Καί τὸ γλυκύτερον, ύστερον ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἀφοῦ έπαυσα, κατὰ τὴν ιδέαν μου, νὰ εἶμαι παιδί δι' αὐτούς, έπαυσε κι' ἐκείνη νὰ εἶνε δι' ἐμὲ ἡ ἀκατάδεκτος μεγάλη κυρία, ποῦ τόσον μ' ἐπικραίνειν. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὰ μάτια τῆς έσταματοῦσαν ἐπάνω μου ὡς νὰ εἴμαθα παλαιοὶ φίλοι. Μίαν φορὰν μ' ἐπροσκάλεσε σιμά της, μ' ἐρώτησε πολλά πολλά, καί ἤτον ὅλη προσοχὴ καὶ χαμόγελον. Καί ὅταν έτελειώσε τὸ ταξίδι μου, — τὸ ἰδικόν των ἐξακολουθοῦσε ἀκόμη, — καί ἤμουν έτοιμος νὰ ἔμβω εἰς βάρκα, μοῦ έσφιγγε τὸ χέρι μέσα εἰς τὸ ἑλαφρὸ καὶ ἀπαλὸ χεράκι τῆς· τὸ χέρι ἐκεῖνο έδίδε τὴν εὐτυχίαν εἰς μικροὺς καὶ μεγάλους, καί ὅταν ἀκόμα τὴν έχρρωστοῦσαν εἰς ἓν πορτοφῶλι.

Ἄλλοι κρατοῦν φυλαγμένας εἰς τὰ βάρη τῆς καρδίας των τὰς παλαιὰς γνωριμίας, ὡς ἀνθη ξηρὰ εἰς τὰ βάρη τοῦ συρταρίου των, μὲ τὰ ὅποια εἶχαν στολίσει ἄλλοτε τὰ στήθη, τὰ μαλλιά των, τὰ εἶχαν κρατήσῃ εἰς τὰ χερά των, καί ἐχόρτασαν τὴ μυρωδιά τους. Ἄλλ' ἡ κόρη ἐκείνη, τὴν ὅποιαν οὐδέποτε πλέον εἶδα, μένει εἰς τὴν ἐνθύμησίν μου ὡς διαμάντι, τὸ ὅποιον εἶχα ἀντικρῦσαι ὑπίσω ἀπὸ τὰ κρυστάλλα ἐνός χρυσοπωλείου, καί δὲν ἤμποροῦσα οὔτε νὰ τὸ ἐγγίσω, οὔτε νὰ τὸ ἀγοράσω. Τὸ δίφραγκον ποῦ εuréθη ἐμπρὸς μου μοῦ ἐνθύμισεν ἐξάφνα ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν, καί ὅταν ἐσὺ ἐνόμιζες ὅτι κυττάζω τὸ εὔρημα, ἐγὼ ἐβόλεπα τὸ διαμάντι ποῦ ἀκτινοβολοῦσε...

— Ἰσως προσέθηκα. Ἄλλὰ τὸ δίφραγκον αὐτό, ὅταν τὸ έδιδες εἰς τὴν πτωχὴν ἐκείνην, δὲν ἤξιζεν ὀλιγωτερον ἀπὸ τὸ πορτοφῶλι, ὅταν τὸ ἀπέδιδες εἰς τὸν κύριόν του. Ἰσως μάλιστα βαρύνουσι περισσότερο ἀπὸ τὴν εὐγνωμοσύνην μιὰς ὠραίας αἰ εὐλογίαι μιὰς δυστυχισμένης.

II.

ΠΩΣ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ

Ὁ ἀτμός, ὁ ἠλεκτρισμός, καί, ἐν συντόμῳ, πάντα τὰ μέσα δι' ὧν ἐπιταχύνεται ἡ συγκοινωνία εἰσῆγαγον εἰς τὰς συναλλαγὰς καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις τῶν λαῶν βαθεῖας τροποποιήσεις, περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἔχομεν ἀρκούντως σοβαράν ιδέαν.

Ἐν Γαλλίᾳ π. χ. διὰ τὴν ἐμπορικὴν ἀλληλογραφίαν ὑπάρχουσι ἀκόμη ἐν χρήσει οἱ ἀτελεύτητοι τύποι. Ἡ συνήθεια τῶν ἐπιστολικῶν δευταρίων μὲς ἐβελτίωσε κατὰ τι, καί ἀρχίζομεν νὰ καταργῶμεν τὰς σχαινοτενεῖς καὶ ἀνωφελεῖς ἐκεῖνας φιλοφρονήσεις, αἵτινες ἐν τῇ ἐργασίᾳ εἶνε ἀπώλεια χρόνου. Ὁ χρόνος εἶνε χρῆ-

μα εἶνε τὸ σύμβολον τῶν Ἀμερικανῶν ὡς καὶ τῶν Ἀγγλων. Ὁ Ἀμερικανὸς ὑπηρετεῖται ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ του ὑπὸ στενογράφου. Τὴν πρῶταν, ἀμα τῇ ἀφίξει τοῦ ταχυδρομείου, ἀναγίνει τὰς ἐπιστολάς ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ στενογράφου του, πλησίον τοῦ ὁποίου εἶνε τεθειμένη γραφικὴ μηχανή, καί ἐν τῷ ἀμα τῷ ὑπαγορεύει τὰς ἀπάντησιν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου διπλῶς ὀφείλειται ἐν πρώτοις οἰκονομεῖ πολὺ τιμὸν χρόνον ὅποιον ἀμέσως μετ' ὀλίγον ἀφιεροῖ χρονομώτερον εἰς τὰς ὑποθέσεις του, καί δεῦτερον ἀπέψεις του ἀποδίδονται πιστότερον, ἢ ὅσον διηρημένευε ταύτας τακτικῶς γραμματεῖς.

Καί ὅχι μόνον οἱ μεγάλοι βιομήχανοι, οἱ διευθυνταὶ σπουδαίων ἐργοστασίων, προσφρεύουσιν τὴν συνδρομὴν τῆς στενογραφίας, ἀλλὰ καὶ μικροὶ κρῆμποροι, πωληταὶ πορσελάνης, ὑάλων, σπόγγων, κ. λ., ἔχουσι τὸν ἰδικίτερον αὐτῶν στενογράφον. Μόλις οὗτος σημειώσῃ τὸ νόημα τῶν πάτρωνός του, τοποθετεῖται πρὸ τῆς γραφικῆς μηχανῆς, ἐκεῖ δ' ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ χερὶ γραφόν του, θέτει τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς συσκευῆς καὶ ἡ ἀλληλογραφία έτελειώσεν. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ὁ πάτρων, ἐάν εἶνε πολυάσχολος, κἀθηται πρὸ τοῦ γραφείου του, ἐπὶ τοῦ ἀναλόγιου τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι ἐφηρμοσμένα διὰ τηλεφωνικαὶ συσκευαί· αἱ συσκευαὶ αὗται δὲν πένονται ἀπωτέρω πρὸς τὸ βάθος τοῦ δωματίου, διότι ἐπρεπε τότε, διὰ νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτάς, νὰ κάμῃ τρία ἢ τέσσαρα βήματα, καί ἄλλα τόσα διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ, ἐξ ἡ ὀκτώ βημάτων ἐν συνολῷ ἀνωφελῆ ἀπώλειαν.

Ἡμέραν τινά, ἐν Νέξ Υόρκῃ, ἐπορευθὴν πρὸς ἐπίσκεψιν ἐνός ἐμπορικοῦ πρακτορος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἤμην συστημένος. Ὁ πρακτωρ οὗτος κατεκεῖ εἰς τὸ ἐνάτην πάτωμα. Ἄλλ' ὑπῆρχον ἐν τῇ οἰκίᾳ τρεῖς ἀνεγκυστήρες ἐν συνεχεί κινήσει. Ὁ πρακτωρ τηλεφωνικῶς ἐκοινωνεῖ μετὰ τοῦ τηλεγραφικοῦ γραφείου, δι' οὗ εὔρισκετο εἰς ἀνταπόκρισιν μετ' ὅλου τοῦ κόσμου. Ἐν Εὐρώπῃ ἐξαίρεται προνομίω των τινῶν, οὐδαμοῦ εἶνε δυνατὸν διὰ τηλεφῶνον νὰ διατάσῃ τις τηλεγραφικὸν γραφεῖον, ὅπως ἀποστείλῃ ἐν τηλεγραφικῷ. Ἡμεῖς δὲν γινώσκομεν ἐτι νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ τηλεφῶνον, ἢ μᾶλλον δὲν μὲς ἐπιτρέπεται ἀκόμη νὰ τὸ μεταχειρισθῶμεν, ὡς ὁ ἀπῆταν αἰ ἀνάγκαι.

Παρ' ἡμῖν, ὅταν τις ἔχῃ ἀνάγκην νὰ δώσῃ παραγγελίαν τινά, πρέπει νὰ ἀπειθυνθῇ πρὸς τὸ παραγγελιοδόχον τῆς ὁδοῦ, καί τις οἶδε πόσον καιρὸς ἀπόλλυται, ἐκτός τοῦ ἀπολεσθέντος πρὸς εὔρεσιν τοῦ ὁδοθεράποντος καὶ συννεόησιν μετ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐν Ἀμερικῇ, δὲν ἔχει τις ἢ νὰ καλέσῃ τοὺς messenger boys; εἶνε οὔτοι παῖδες 14 μέχρι 15 ἐτῶν, λίαν ἀγχνίους, ἀποτελοῦντες ἐταιρίαν, καὶ διανεμόμενοι μετὰ πολλῶν γρα-

φείων. Τὰ γραφεῖα ταῦτα εἰσὶ συνδεμένα διὰ τηλεγραφικῶν γραμμῶν, πρὸς τὰ ξενοδογεῖα, τὰ δημόσια μνημεῖα, καὶ πρὸς οἰκίας ἰδιωτικὰς ἐτι. Ἐχετε ἀνάγκην ἐνός τῶν νεαρῶν αὐτῶν δρομίων; κινεῖτε τὸν ἠλεκτρικὸν κώδινα, προστρέχει οὗτος, λαμβάνει τὴν παραγγελίαν, ἀναχωρεῖ μετὰ σπουδῆς, καὶ ἐπιστρέφει ὁμοίως διὰ τὰ περαιτέρω. — Πόσον; — Τόσον. Πληρώνετε, καὶ τελειώνει ἡ ὑπόθεσις. Ὁ ταχυδρόμος αὐτὸς σὰς κοστίζει 1 δραχμὴν καὶ ἡμίσειαν τὴν ὥραν.

Θέλετε τούναντιον νὰ κάμετε ὁ ἴδιος τὸν δρόμον; Ἐχετε εἰς τὴν διάθεσίν σας τὸν σιδηρόδρομον τῆς μητροπόλεως, μετὰ τεσσαράων ἰδιαιτέρων γραμμῶν, χωρουσῶν μέχρι τῶν ἐσχάτων τῆς πόλεως. Ὑπάρχουσι τραίνα διερχόμενα κάθε δύο λεπτά. Φθάνετε λοιπὸν εἰς τὸν προσηκόντα τόπον, ἀνέρχεσθε ἐπὶ τοῦ διερχομένου τραίνου, ἀναχωρεῖτε παραυτα, ἐπὶ τιμῇ 2½ λεπτῶν μόνον, οἷα δῆποτε ἂν εἶνε ἡ ἀπόστασις. Ὁ Παρισινὸς θὰ σας εἴπῃ ὅτι ἔχει τὰ λεωφορεῖα· ἀλλ' ὑπολογίσατε πόσῃν ἀπώλειαν χρόνου προξενεῖ ἡ ὑποχρέωσις νὰ εἰσελθῆτε εἰς γραφεῖον, νὰ λάβῃτε ἐκεῖ ἀριθμὸν, καὶ νὰ ἀναμνήνῃτε νὰ εὔρητε θέσιν.

Καθυστεροῦμεν τῶν Ἀμερικανῶν τοῦλάχιστον ἓνα αἰῶνα· ὅταν οἱ πολῖται τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐρχονται εἰς Γαλλίαν, νομίζουσιν ὅτι μετηνέχθησαν εἰς τόπον ἄλλης ἐποχῆς. Ὅπως ἐξομαιωθῶμεν πρὸς αὐτούς, πρέπει ἀπολύτως νὰ εἰσαχθῇ παρ' ἡμῖν πᾶν μέσον ἀνθρωπίνης δραστηριότητος, καὶ πᾶσα εὐκολία εἰς τὸ ἡμέτερον ἐμπόριον, ἐξ ἐκείνων αἰτινῶν τοῦ λοιποῦ τῷ ἀναγκαιοῦσιν ὅπως παλαίσῃ δι' ἴσων ὄπλων.

M. Lourdelet

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΣ ΛΑΜΠΑΔΗΦΟΡΙΑ

Ἡ Ἀμερικὴ εἶνε ἡ χώρα τῆς προόδου, τῆς ταχύτητος καὶ τῆς ρεκλάμας. Ὅσακις πρόκειται ἡ περὶ νέου τινὸς προϊόντος ἢ περὶ ἐκλογικῆς ὑποψηφιότητος, πάντα τὰ μέσα εἰσὶν ἐκεῖ πρόσφορα, ὅπως προκαλέσωσι τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ προϊόντος ἢ τοῦ ὑποψηφίου καὶ ἐκδιᾶσωσι τὴν προσοχὴν τοῦ κοινῶ.

Οὕτως ἐν Νέξ Υόρκῃ, ἐπικειμένων τῶν τελευταίων προεδρικῶν ἐκλογῶν, ἐγένετο κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 31 Ὀκτωβρίου ὑπὸ τῆς μερίδος ἐνός τῶν ὑποψηφίων προέδρων μεγάλη ἀνὰ τὰς ὁδοὺς διαδήλωσις δι' ἠλεκτρικῶν φῶτων, παρουσιάζουσα πρωτοφανὲς καὶ μοναδικὸν θέαμα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν μέχρι τούδε φωταφῶν καὶ λαμπαδοδρομιῶν, τῶν τόσῳ συνήθων καὶ τόσῳ πρωτοτύπων εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐν Ἀμερικῇ. Ἡ διαδήλωσις παρεσκευάσθη ὑπὸ τῆς μεγάλῃς ἠλεκτρικῆς Ἐταιρίας Ἐδισον, δαπάνῃ τῶν ἰδίων αὐτῆς μελῶν, ἀνηκόντων εἰς τὸ κόμμα τοῦ ὑποψηφίου ὑπέρ

οὔ αὐτῆς έτελειτο, ἀποδείξασα εἰς τίνα βαθμὸν τελειότητος ἀνῆλθε σήμερον ἡ ἠλεκτρικὴ ἐπιστήμη.

Ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων μιὰς μεγάλῃς ἀμάξης ἐτέθη ἠλεκτρικὴ μηχανή, ὅπισθεν δὲ τῆς ἀμάξης ἐτέρα ἀτμομηχανή, συνδεομένη καὶ μεταδίδουσα τὴν κίνησιν αὐτῆς εἰς τὴν πρώτην. Ὁ ἀτμὸς παρήγετο ὑπὸ λέβητος πυροσβεστικῆς ἀτμοκινήτου ὑδραντλίας, προσηρητημένου ἐπὶ τῶν ὀπισθεν τῆς ἀμάξης, καὶ συνδεομένου πρὸς τὴν μηχανὴν ὑπὸ δύο σωλήνων, τοῦ μὲν διὰ τὴν εἰσοδον, τοῦ δὲ διὰ τὴν ἐξοδον τοῦ ἀτμοῦ. Ὁ λέβης συνεκοινωνεῖ πρὸς δύο ὄχηματα φέροντα καθίσκους περιέχοντας ὕδωρ, κοινωσούντας πρὸς τὸν λέβητα καὶ πρὸς δύο ἐτι ὄχηματα φέροντα τοὺς ἀνθρακας. Πάντας οὗτοι οἱ μηχανισμοὶ ἐσύροντο ὑπὸ ἐξ ἵππων, ὑδηγουμένων ἀπλῶς ὑπ' ἐνός ἡνιόχου.

Ἀπὸ τῆς ἀμάξης, ἐφ' ἧς ὑπῆρχεν ἡ ἐστία τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός, ἀνεχώρουν τέσσαρες ἀγωγαί, δύο μὲν ἀπὸ τοῦ ἐνός μέρους τῆς ἀμάξης, καὶ δύο ἀπὸ τοῦ ἐτέρου, συνδεόμενοι πρὸς στρονίον 400 μέτρων ἐκτάσεως, περιστοχοῦν τὸν ὄμιλον τὸν ἀποτελοῦντα τὴν διαδήλωσιν, σχηματίζοντα ἐν τῷ κέντρῳ κενὸν τετράγωνον, ὕπερ ἐπλήρου τὰ ὄχηματα. Ἐπὶ τοῦ στρονίου, κατ' ἴσας ἀποστάσεις πέντε ποδῶν, ἠνοίγετο καταλλήλως εἰσόδος τι ρεύματος, ἐξ οὗ ἐπήγαζον δύο λεπτὰ σύρματα, ὧν τὰ ἄκρα συνδέοντο πρὸς λυχνίαν ὑπερκειμένην τοῦ πύλου ἐκάστου τῶν διαδηλωτῶν, διακοσίων πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν. Τὰ ζεύγματα τῶν ἵππων ὁμοίως ἐκοσμοῦντο ὑπὸ λυχνίων, ὡς καὶ ἡ ἀμάξα, ἡ φέρουσα τὰς μηχανάς. Ὁ διευθύνων τὴν διαδήλωσιν ἠγάτο ἐπιπτος, φέρον ὑπερμεγέθη λυχνίαν ἐπὶ τῆς αἰχμῆς δόρατος.

Τὸ θέαμα ἦτο μαγευτικὸν καὶ ἐπιβλητικῶτατον. Καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν πορείαν τοῦ καινοφανοῦς ἠλεκτρικοῦ περιπάτου, πάντα τὰ μέρη τῆς μεγάλῃς αὐτῆς περιπατητικῆς φωταφίας ἀπροσκόπτως ἐλειτούργησαν δι' ἀμειώτου καὶ μεγαλοπρεποῦς φωτός, ἐν ἀφθονίᾳ καταυγάζοντος πᾶσαν γωνίαν τῶν ὁδῶν, δι' ὧν διήρχοντο. Ἄλλ' ἐν τῷ μέσω τῆς πορείας συνέβη αἰφνης ὑλικὴ ἐκλειψις τοῦ φωτός συνεπείᾳ ἀποφράξεως ἐνός τῶν σωλήνων. Τὸ κώλυμα ἤρθη ἀμέσως, καὶ ἡ συνοδεία ἐπανελάβε τὸν θριαμβευτικὸν δρόμον τῆς περατωθέντα μετὰ δύο ὥρας ὑπὸ τὰς ἐκπληκτικὰς ἀναφωνήσεις καὶ τὰς ἐπευφημίας τῶν θεωμένων.

Αὐτὸς ὁ Ἐδισον διηύθυνε τὸ ὠραῖον πείραμα. Ἄφ' ἐνός τῶν ἀκολουθούντων τὰς μηχανὰς ὀχημάτων τὸ πλῆθος διὰ χειροκροτημάτων ἐχαίρειτιζε διερχόμενον τὸν ἔξοχον ἐφευρέτην, οὗτινος τὸ ὄνομα δικαίως κατέστη δημοτικὸν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς Κόσμοις.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ διεθνὴς ἐπιτροπεία τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, ἡ ἀντιπροσωπεύουσα τὰς διὰ τῆς συμβάσεως τοῦ νέου ματρικοῦ συστήματος συμβληθείσας χώρας, ἐδέξατο τὴν προσαγωγὴν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας ἥτις μέχρι τοῦδε δὲν μετέχευε τῆς συμβάσεως. Καὶ ἤδη αἱ γῶραι αἱ παραδεχθεῖσαι τὴν σύμβασιν ἀποτελοῦσιν ὄλιγον πληθυσμὸν 421,440,396 κατοίκων, εἰς δὲ αὐταὶ ἡ Γερμανία, Ἀγγλία, Αὐστρία, Οὐγγαρία, Βελγικὴ, Ἀργεντινὴ δημοκρατία, Δανία, Ἰσπανία, Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, Γαλλία, Ἰταλία, Περού, Πορτογαλλία, Ρουμανία, Σερβία, Σουηδία, Νορβηγία, Ἐλβετία, Τουρκία καὶ Βενεζουέλα. Μόνον ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτεῖαις, τῇ Σουηδίᾳ καὶ τῇ Τουρκίᾳ εἶνε ἀποπροαίρετον τὸ νέον μετρικὸν σύστημα εἰς πάντα τὰ ἄνω μνημονευθέντα κράτη εἶνε ὑποχρεωτικόν.

Νέα καταδυτικὴ συσκευὴ κατεσκευάσθη ἐν Ἀγγλίᾳ ὀρισμένη νὰ καταμετρήτῃ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς θαλάσσης μέχρι βάθους 280 μέτρων, διάστημα εἰς ὅπερ δὲν εἶχον δυνηθῆ μέχρι τοῦδε νὰ κατέλθωσιν οἱ τοῦ ὠκεανοῦ ἐξερευνηταί.

Ἡ ηλικία τῶν μοναρχῶν τῆς Εὐρώπης. Ὁ γηραιότερος ὄλων τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης εἶνε ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Γουλιέλμος, ὅστις γεννηθεὶς τῇ 22 Μαρτίου 1797, ἔχει νῦν συμπληρωμένον τὸ 87 ἔτος τῆς ἡλικίας. Μετ' αὐτὸν ἔπονται κατὰ σειρὰν ὁ πάπας Λέων ΙΓ' ἐτῶν 73, ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας ἐτῶν 66, ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας ἐτῶν 65, ὁ βασιλεὺς τῆς Βυρτεμβέργης ἐτῶν 61, ὁ βασιλεὺς τῆς Σαξονίας ἐτῶν 56, ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας ἐτῶν 55, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἐτῶν 54, ὁ βασιλεὺς τοῦ Βελγίου ἐτῶν 49, ὁ βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας ἐτῶν 45, ὁ βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας ἐτῶν 44, ὁ Σουλτάνος ἐτῶν 41, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας ἐτῶν 40, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας ἐτῶν 39, ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας ἐτῶν 39, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ἐτῶν 38, ὁ τῆς Σερβίας 29 καὶ ὁ τῆς Ἰσπανίας 26.

Περὶ τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν Ἰαπωνίᾳ ῥωσικὴ ἐφημερίς δημοσιεύει τὰ ἐπόμενα: Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη προσήλθον εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν βαπτισθέντες 1662 Ἰάπωνες, ὥστε νῦν ὁ ἀριθμὸς τῶν χριστιανῶν ἐν Ἰαπωνίᾳ συλλεπισθῆ εἰς 9,981. Ὑπάρχει ἐν Ἰαπωνίᾳ καὶ ἱεροσπουδαστήριον ἀριθμῶν 86 μαθητῶν, ἐκκλησιαί δὲ ὀρθόδοξοι εἰσὶν 110. Πρὸ ὀλίγου δὲ ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Ἰάπωνος ὀρθόδοξου ἐπιτιχοῦ Νικολάου ὁ θεμέλιος λίθος πρὸς ἀνέγερσιν μητροπόλεως. Μεγάλως θέλει διευκολυνθῆ τὸ ἔργον τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ ἀπὸ τοῦδε, διότι ὁ Μικάδος ἀφῆρτεν ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς τῆς κρατουμένης Ἰαπωνικῆς θρησκείας τὸ δικαίωμα εἰς τὸν νὰ καταδικάσῃ πάντα ἀλλόθρησκον ὡς ἄθεον· τὸ μέτρον τοῦτο ἐπληξεν ἰσχυρῶς τὴν ἐπίσημον τοῦ τόπου θρησκείαν. Πολλοὶ τῶν ἀνεπτυγμένων Ἰαπώνων βαρέως φερόντες τὸν φανατισμὸν τοῦ λαοῦ προσέρχονται εἰς τὸν χριστιανισμὸν, καὶ εὐχαριστοῦσι τῷ αὐτοκράτορι ὅτι διὰ τῶν μέτρων ἃ ἔλαβεν ἐπάταξεν ἰσχυρῶς τὴν εἰδωλολατρίαν.

Ἡ ἔτησι χορηγία ἦν λαμβάνει παρὰ τοῦ ἔθνους ἡ βασίλισσα Βικτωρία συμποσοῦται εἰς 385,000 λιρῶν ἤτοι δέκα περίπου ἑκατομύρια φράγκων. Πλὴν ὁμῶς τῆς βασιλείας καὶ ἕκαστον τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας μέλος ἔχει τὸ ἔτησιον αὐτοῦ ἐπίδομα ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Οὕτως ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας λαμβάνει ἐν ἑκατομύριον φράγκων, πρὸς δὲ τοῦτοις καρποῦται καὶ τὸ εἰσόδημα τοῦ δουκάτου τῆς Κορνουάλλης, ἀνερχόμενον εἰς 1,600,000 ἔτησιως. Ἡ σύζυγος τοῦ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας λαμβάνει ἔτησιως 250,000 φράγκων ὁ δούξ τοῦ Ἐδιμβούργου καὶ ὁ δούξ τοῦ Κορνάουτ, ἑκάτερος 625,000 φρ. Ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος 375,000, ὁ δούξ τοῦ Καϊμπριτζ, θεὸς τῆς βασιλείας, 300,000, καὶ πρὸς τοῦτοις ἔδιον μισθὸν ὡς ἀρχιστράτηγος τοῦ βρετανικοῦ στρατοῦ. Ἡ σύζυγος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πρίγκηπος τῆς Πρωσίας θυγάτηρ τῆς Βικτωρίας 200,000 φρ. Ἡ πρίγκηψ Ἑλένη τοῦ Σλέσβιγ-Ὀλστάν, ἡ πρίγκηψ Λουίζα καὶ ἡ δούκισσα τοῦ Καϊμπριτζ ἀνὰ 150,000, τέλος δὲ ἡ πρίγκηψ Μαίρι 125,000.

Τὰ διάφορα ταῦτα ποσὰ συμποσομένα εἰς 4,000,000 περίπου ἀναβιδάζουσι τὴν παρὰ τοῦ ἔθνους διδομένην χορηγίαν εἰς τὴν βασιλικὴν οἰκονομίαν τῆς Ἀγγλίας εἰς 14 περίπου ἑκατομύρια φράγκων. Ἐὰν δὲ εἰς τὰ 14 ταῦτα ἑκατομύρια προστεθῆ καὶ ὁ τόκος τοῦ κεφαλαίου, ὁ ἀντιπροσωπεύουσι τὰ διάφορα βασιλικά μέγαρα, καὶ ὁ μισθὸς ὁ πληρονομούμενος εἰς τὰ στρατεύματα τὰ χρησιμεύοντα ὡς σωματοφυλακὴ τοῦ βασιλεύοντος προσώπου (7.620 ἄνδρες), εὐρίσκωμεν ὅτι ἡ βασιλικὴ ἀρχὴ στοιγίζει εἰς τὸ βρετανικὸν ἔθνος ὄχι ὀλιγώτερον τῶν 50,000,000 φράγκων ἔτησιως, ἤτοι ὅσον εἶνε τὸ σύνθημα εἰσόδημα ἐκ κεφαλαίου ἑνὸς δισεκατομμυρίου.

Αἰσθήματα καὶ σκέψεις χωρικῶν!

Εἰς χωρικὸς ἔχει τὴν ἀτυχίαν νὰ χάσῃ τὴν γυναῖκά του. Ὁ καλὸς ἄνθρωπος τὴν ὀδηγεῖ εἰς τὸ νεκροταφεῖον, καὶ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν κἀθηται εἰς τὴν τράπεζαν, τρώγει κλάα, κατακλίνεται καὶ κοιμάται κλιλίτερ, ἀπὸ δὲ τῆς ἐπαύριον ἐπαναλαμβάνει τὰ ἔργα του, ὡς ἐὰν οὐδὲν εἶχε συμβῆ τὸ ἔκτακτον.

Μετά τινος ἡμέρας ἀποθνήσκει ἡ ἀγελάς του.

Τότε ἡ σκηνὴ ἀλλάσσει! Ὁ χωρικὸς τραβᾷ τὰ μαλλιά του, κλαίει καὶ ὀλοφύρεται, ἐπὶ διάστημα δὲ τριῶν καὶ πλέον ἑβδομάδων ἀναμνησθεῖται πάντοτε μετὰ πόθου καὶ συγκινήσεως τοῦ πτωχοῦ ζώου.

— Νὰ σοῦ πῶ, Μαθιέ, τῷ λέγει ἡμέραν νινὰ ὁ ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ, σκανδαλισθεὶς ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐξελάμβανε τὰ πράγματα ὁ χωρικὸς, αὐτὸ σου τὸ φέριμο δὲν εἶνε διόλου σωστό. Ἐσένα σοῦ ἀπέθανεν ἡ γυναῖκά σου, καὶ δὲν τὴν ἐκλαυσες περισσότερο ἀπὸ μίαν ἡμέραν, καὶ τώρα εἶνε ἕνας μήνας· ποῦ θρηνεῖς τὴν ἀγελάδα σου.

— Καὶ δὲν τὸ θρίσκεις σωστὸ αὐτό, δέσποτά μου; Μὲ συμπαθᾷ ἡ ἀγωνιστὴν σου εἶνε, καὶ πολὺ μάλιστα. Γιατί ἀφ' ὅτου μοῦ πέθανεν ἡ μακαρίτισσα ἡ γυναῖκά μου δέκα φίλοι ὡς τώρα μοῦ ἐπρότειναν νὰ μοῦ δώσουν μίαν ἄλλην, ἐν ᾧ ἀφ' ὅτου ἔλασα τὴν ἀγελάδα μου οὔτε ἕνας δὲν εὐρέθη νὰ μοῦ προσφέρῃ μίαν ἄλλη.